

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 69 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om særskilt innsats mot negativ sosial
kontroll og æresmotivert vold

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	7.2	Hjemmel og vilkår for behandling av personopplysninger	27
2	Bakgrunn	7	7.2.1	Forslaget i høringsnotatet	27
2.1	Innledning	7	7.2.2	Høringsinstansenes syn	27
2.2	NOU 2024: 13 Lov og frihet	7	7.2.3	Departementets vurdering	28
2.3	Ekstern utredning	7	7.3	Utgangspunktet om samtykke og adgangen til å gjøre unntak	30
2.4	Særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold	8	7.3.1	Forslaget i høringsnotatet	30
2.4.1	Hva den særskilte innsatsen omfatter	8	7.3.2	Høringsinstansenes syn	30
2.4.2	Nærmere om innholdet i den særskilte innsatsen	8	7.3.3	Departementets vurdering	30
2.4.3	Behandling og deling av personopplysninger	11	7.4	Bruk av personopplysninger til statistikk og analyser	31
2.5	Gjeldende regler om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold	11	7.4.1	Forslaget i høringsnotatet	31
2.5.1	Menneskerettslige forpliktelser ...	11	7.4.2	Høringsinstansenes syn	31
2.5.2	Regulering av negativ sosial kontroll og æresmotivert vold og tjenestetilbud i norsk rett	11	7.4.3	Departementets vurdering	31
2.5.3	Reguleringer i nordiske land	12	7.5	De registrertes rettigheter	32
2.6	Høringen	13	7.5.1	Forslaget i høringsnotatet	32
3	Om behovet for egen lov	16	7.5.2	Høringsinstansenes syn	32
3.1	Forslaget i høringsnotatet	16	7.5.3	Departementets vurdering	32
3.2	Høringsinstansenes syn	16	8	Adgang til deling av taushetsbelagte opplysninger ..	34
3.3	Departementets vurdering	18	8.1	Gjeldende rett	34
4	Lovens formål	19	8.2	Hjemmel og vilkår for deling av taushetsbelagte opplysninger	34
4.1	Forslaget i høringsnotatet	19	8.2.1	Forslaget i høringsnotatet	34
4.2	Høringsinstansenes syn	19	8.2.2	Høringsinstansenes syn	35
4.3	Departementets vurdering	19	8.2.3	Departementets vurdering	36
5	Definisjoner	21	8.3	Deling av opplysninger om barn ..	37
5.1	Forslaget i høringsnotatet	21	8.3.1	Forslaget i høringsnotatet	37
5.2	Høringsinstansenes syn	21	8.3.2	Høringsinstansenes syn	37
5.3	Departementets vurdering	22	8.3.3	Departementets vurdering	38
6	Oppgavene i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold...	24	8.4	Deling av opplysninger med offentlige organer som ikke har oppgaver etter loven	38
6.1	Forslaget i høringsnotatet	24	8.4.1	Forslaget i høringsnotatet	38
6.2	Høringsinstansenes syn	24	8.4.2	Høringsinstansenes syn	38
6.3	Departementets vurdering	25	8.4.3	Departementets vurdering	39
7	Behandling av personopplysninger	26	9	Økonomiske og administrative konsekvenser	40
7.1	Gjeldende rett	26	10	Merknader til lovforslaget	41
				Forslag til lov om særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold	45

DET KONGELIGE
ARBEIDS- OG INKLUDERINGSDEPARTEMENT

Prop. 69 L

(2025–2026)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Lov om særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold

*Tilråding fra Arbeids- og inkluderingsdepartementet 27. mars 2026,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Støre)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Arbeids- og inkluderingsdepartementet legger i denne proposisjonen frem forslag til en ny lov om den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Loven omhandler de særskilte, statlige hjelpetjenestene som gir råd og veiledning om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold til utsatte personer og til ansatte i det øvrige tjenesteapparatet: Et *nasjonalt, tverretattlig kompetanseteam*, en ordning med *rådgivere som har særlig kompetanse om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold* utplassert ved utvalgte skoler og *spesialutsendinger for integreringssaker* ved utvalgte norske utenriksstasjoner. Hovedformålet med loven er å gi tydelige rammer for når disse hjelpetjenestene kan og skal behandle og dele opplysninger for å forebygge og hindre at personer blir utsatt for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold. Lovforslaget skal også bidra til å styrke det rettslige vernet for utsatte og legge til rette for bedre samordning og en effektiv innsats mellom hjelpetjenestene og på tvers av hjelpetjenestene og det øvrige tjenesteapparatet.

Departementet foreslår at lovens formål skal være å forebygge og hindre at personer blir utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, og sørge for at utsatte personer får nødvendig bistand. Loven skal også bidra til å sikre kvaliteten i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold og ivareta personvern. Henvisningen til kvaliteten i tjenestene handler om muligheten til å kunne gi forskrifter om det nærmere innholdet i den særskilte innsatsen, inkludert tilskuddsordninger og støttetilbud.

Departementet foreslår å definere begrepene «negativ sosial kontroll» og «æresmotivert vold», som utgjør virkeområdet for den særskilte innsatsen.

Departementet foreslår videre å regulere hvilke hjelpetjenester den særskilte innsatsen består av, og oppgavene deres. Loven inneholder også en hjemmel til å gi forskrift om tilskuddsordninger, støttetilbud og annen bistand til personer i målgruppen for den særskilte innsatsen.

Departementet foreslår å regulere behandlingen av personopplysninger i hjelpetjenestene som inngår i den særskilte innsatsen.

Departementet foreslår å regulere adgangen til å dele taushetsbelagte opplysninger mellom hjelpetjenestene og med andre der det er nødvendig.

Departementet foreslår også hjemler for å gi utfyllende regler i forskrift om vilkår for behand-

ling, inkludert deling av opplysninger, og hvilke offentlige organer som kan behandle personopplysninger etter loven.

Loven regulerer ikke oppgaver, samhandling eller personvernrettslige spørsmål knyttet til saker om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold i det ordinære tjenesteapparatet.

2 Bakgrunn

2.1 Innledning

Det fremgår av Meld. St. 17 (2023–2024) *Om integreringspolitikken: Stille krav og stille opp* at et av regjeringens hovedmål for integreringsarbeidet er å bekjempe negativ sosial kontroll. Det vises til at negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, herunder tvangsekteskap og kjønnslemlestelse, har alvorlige konsekvenser for de som er utsatt. Det er derfor etablert egne hjelpetjenester som gir råd og veiledning til utsatte personer og til ansatte i det øvrige tjenesteapparatet slik som politiet, skole og barnehager, introduksjonsprogram, utlendingsforvaltningen og helsetjenestene. Oppgavene til hjelpetjenestene, og samarbeidet deres, er i dag fragmentert regulert i sektorregelverket og i instruks, mandater og rundskriv. Informasjonsdeling og samarbeid baseres på ulike hjemmelgrunnlag, som avvergingsplikten i straffeloven, meldeplikten til barnevernstjenesten eller forvaltningsloven, inkludert samtykke fra den enkelte. Hjelpetjenestene mangler i dag et eget grunnlag for behandling og deling av opplysninger.

Å lovregulere den særskilte innsatsen som forebygger og hindrer negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, er et tiltak i regjeringens handlingsplan *Sjef i eget liv – styrket innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold 2025–2028*, lansert 26. mai 2025.

2.2 NOU 2024: 13 Lov og frihet

Lovutvalget som utredet de samlede juridiske problemstillingene i saker som gjelder negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og psykisk vold leverte NOU 2024: 13 *Lov og frihet* i juni 2024. Utvalget foreslo til sammen 60 endringer i regelverket for å styrke det rettslige vernet for barn, unge og voksne som er utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Deler av NOU-en er fulgt opp gjennom Prop. 159 L (2024–2025) om utreiseforbud for barn som står i fare for å bli utsatt for skadelig

utenlandsopphold. Proposisjonen ble vedtatt av Stortinget i desember 2025.

NOU-en dokumenterer at flere aktører som arbeider med barn mener det er usikkerhet i tjenesteapparatet om innholdet i, og forholdet mellom, avvergingsplikten, taushetsplikten, meldeplikten og muligheten til å dele opplysninger. Utvalget viser til at flere aktører mener det er behov for et regelverk som legger til rette for bedre samordning og mer effektivt samarbeid på tvers av etater og tjenester, og for kompetanseheving i tjenesteapparatene slik at bekymringer meldes og opplysninger deles. Utvalget peker også på at tjenesteapparatet i mange tilfeller har manglende forståelse for hva negativ sosial kontroll er, hvordan slik kontroll utøves og virker, samt skadevirkningene for barnet og at dette kan medføre at hjelpetiltakene overfor barnet og familien blir mangelfulle. Manglende kunnskap kan blant annet føre til for tidlig involvering av foreldre i saken, noe som kan innebære at kontrollen eskalerer med fare for mer alvorlige handlinger.

2.3 Ekstern utredning

Lovutvalget som leverte NOU 2024: 13 skulle ut fra sitt opprinnelige mandat også vurdere behovet for lovendringer som kan legge til rette for bedre samordning og mer effektivt samarbeid på tvers av etater og tjenester, så langt det var mulig innenfor tidsrammen. Av tidshensyn ble denne delen av mandatet skilt ut i et eget oppdrag, som ble lyst ut av Arbeids- og inkluderingsdepartementet våren 2024.

Oppdraget var å utrede behovet for regelverksendringer i forbindelse med behandling av personopplysninger i saker som gjelder negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, ufrivillig opphold i utlandet, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Utredningen skulle på den måten supplere lovutvalgets utredning av de samlede juridiske problemstillingene som gjelder negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og psykisk vold.

Oppdraget ble tildelt Deloitte Advokatfirma. De leverte sin utredning til departementet 1. november 2024. Utredningen lå ved lovforslaget da det ble sendt på høring.

Utredningen konkluderte med at mangfoldsrådgiverne i Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) ved utførelsen av sekretariatsoppgavene i Kompetanseteamet og spesialutsendingene for integreringssaker ikke har tilfredsstillende rettslig grunnlag for behandling av personopplysninger. Utredningen anbefalte at det for disse etableres hjemmel i lov for behandling av personopplysninger.

Med unntak av IMDi, ble de øvrige offentlige organene representert i Kompetanseteamet ansett for å ha tilfredsstillende behandlingsgrunnlag i eget regelverk i arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Det gjaldt Arbeids- og velferdsdirektoratet, Bufdir ved veiledning etter barnevernsloven, Helsedirektoratet, Politidirektoratet, Utdanningsdirektoratet og Utlendingsdirektoratet.

Den eksterne utredningen dokumenterte også at det i dag ikke foreligger tilfredsstillende grunnlag for deling av opplysninger mellom de offentlige organene i hjelpetjenestene. Det gjelder både mellom de offentlige organene representert i Kompetanseteamet, mellom de tre hjelpetjenestene og med det øvrige tjenesteapparatet. Utredningen anbefalte at det etableres hjemmel i lov for deling av taushetsbelagte opplysninger.

Utredningen viste til at behandling og deling av opplysninger i arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, er inngripende, som følge av opplysningenes art og det omfang av opplysninger som kan bli behandlet og delt om sårbare personer. Det ble vist til at Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8 stiller krav om at slike inngrep i privatlivet må bygge på et rettsgrunnlag som er forutsigbart for den det gjelder, og som bygger på vurderinger av nødvendighet og forholdsmessighet. Utredningen konkluderte med at grunnlaget for behandling av personopplysninger i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold derfor bør følge av lov.

Oppgavene til hjelpetjenestene som inngår i den særskilte offentlige innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, og samarbeidet dem imellom, er i dag fragmentert regulert i sektorregelverk, instruksjer, mandater og rundskriv og er ikke særskilt regulert i lov. Utredningen vurderte derfor at lovendringer er nødvendig for å etablere et tilfredsstillende grunnlag for

behandling og deling av personopplysninger i hjelpetjenestene.

2.4 Særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold

2.4.1 Hva den særskilte innsatsen omfatter

Loven omhandler den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Innsatsen består av egne hjelpetjenester med spisskompetanse om hvordan forebygge, avdekke og følge opp personer utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Innsatsen består i dag av et *nasjonalt, tverretattlig kompetanseteam*, en ordning med *rådgivere ved utvalgte skoler* og *spesialutsendinger for integreringssaker* ved utvalgte utenriksstasjoner.

Innsatsen består i tillegg av et nasjonalt bo- og støttetilbud og en ordning for dekning av utgifter til hjemreise til utsatte personer i utlandet. Begge ordningene administreres i dag av sekretariatet i det tverretattlige kompetanseteamet.

Hjelpetjenestene som inngår i den særskilte innsatsen, eksisterer parallelt med det øvrige, ordinære tjenesteapparatet slik som politi, barnevern og helse- og omsorgstjenesten. De skal sørge for at det ordinære tjenesteapparatet har kunnskap og kompetanse til å avdekke og følge opp personer utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Hjelpetjenestene gir i tillegg veiledning og annen bistand til utsatte enkeltpersoner. De bidrar til et likeverdig offentlig tjenestetilbud for alle voldsutsatte.

Hjelpetjenestene er ikke egne offentlige organer, men formelt organisert under ulike direktorater og departementer. Personene som utfører oppgaver i hjelpetjenestene, er ansatt i disse organene.

I 2024 ga det tverretattlige kompetanseteamet råd og veiledning i 1402 enkeltsaker, rådgiverne utplassert ved skoler (mangfoldsrådgiverne) i 1031 enkeltsaker og spesialutsendingene for integreringssaker i 310 enkeltsaker. Hvis en person eller instans kontakter flere av hjelpetjenestene for råd og veiledning, kan samme sak bli registrert hos flere av tjenestene.

2.4.2 Nærmere om innholdet i den særskilte innsatsen

Det nasjonale, tverretattlige kompetanseteamet (Kompetanseteamet mot negativ sosial kontroll og æresrelatert vold, heretter også omtalt som Kompetanseteamet) er et samarbeid mellom ulike

direktorater, med særskilt kompetanse på negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Kompetanseteamet ga i 2024 råd og veiledning i 1402 enkeltsaker. Henvendelsene kategoriseres etter hovedbetyrninger og fordelte seg i 2024 slik: Trusler og vold: 455 saker; ufrivillig opphold i utlandet: 425 saker; negativ sosial kontroll: 247 saker; tvangsekteskap: 173 saker; kjønnslemlestelse: 56 saker; barneekteskap: 46 saker.

Kompetanseteamet er ikke et eget offentlig organ. Teamet består i dag av representanter fra Arbeids- og velferdsdirektoratet (AVdir), Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Helse- og omsorgsdepartementet (Hdir), Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), Politidirektoratet (POD), Utdanningsdirektoratet (Udir) og Utlendingsdirektoratet (UDI).

Hovedoppgaven for representantene i Kompetanseteamet er å veilede tjenesteapparatet, frivillige organisasjoner og enkeltpersoner over 18 år om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Representantene kan veilede utsatte personer direkte, og sette dem i kontakt med andre deler av tjenesteapparatet når det er nødvendig. Oftest kontaktes Kompetanseteamet av personer i det ordinære tjenesteapparatet som ber om råd og veiledning på personens vegne. Ved behandlingen av enkeltsaker veileder representantene om eget regelverk og om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold generelt, inkludert hvordan den som henvender seg skal forstå negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, kartlegge saken, vurdere risiko og hva som er god håndtering av saken. I tillegg diskuteres saker og oppfølging i fellesskap med andre representanter i Kompetanseteamet.

Kompetanseteamet veileder i tillegg frivillige organisasjoner og andre, blant annet statsforvalteren og ulike tros- og livssynssamfunn.

I mandatet til Kompetanseteamet ligger også noen særlige oppgaver: Å være kontaktpunkt for Utenriksdepartementet der den utsatte befinner seg i utlandet, koordinere mottakelsen av utsatte ved retur til Norge, og administrere to støtteordninger: en *ordning for dekning av utgifter til hjemreise for utsatte personer i utlandet* og et *nasjonalt bo- og støtte tilbud til personer over 18 år som er utsatt for negativ sosial kontroll og æresrelatert vold*. Målgruppen for ordningen for dekning av utgifter til hjemreise, er i dag norske borgere og personer med opphold i Norge. Medfølgende barn, søsken, foreldre eller andre personer som befinner seg i utlandet sammen med den utsatte, kan også omfattes av ordningen.

Disse særlige oppgavene har sekretariatet (også omtalt som koordinatorfunksjonen) i Kom-

petanseteamet ansvar for. Bufdir har i dag dette sekretariatsansvaret, gjennom stillinger finansiert av Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Koordinering av retur av utsatte i utlandet innebærer samarbeid med utenriktjenesten og politiet, og ofte barnevernet, Nav-kontor eller kriesenter ved behov for oppfølging fra disse instansene.

Behandlingen av søknader om dekning av utgifter til hjemreise for utsatte personer i utlandet, kan skje i samarbeid med spesialutsendingene for integreringssaker eller andre deler av utenriktjenesten.

Tildeling av plasser i bo- og støttetilbudet foregår i samarbeid med Politidirektoratet, og med politidistriktene som utarbeider sikkerhetsanbefalinger.

Sekretariatsansvaret innebærer i tillegg ansvar for koordinering og daglig drift av Kompetanseteamet. Det inkluderer bemanning av vakttelefon og e-post, kompetanseheving og fordeling av saker og andre henvendelser til hele teamet.

Kompetanseteamet skal i tillegg bidra med kompetanseheving internt i direktoratene, i tjenesteapparatet og i frivillige organisasjoner.

Direktoratene deltar pr. 1. januar 2026 med mellom 0,2 og 5,5 stillinger hver i Kompetanseteamet. Oppgavene til Kompetanseteamet følger av et mandat gitt av Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Rådgivere med særskilt kompetanse på negativ sosial kontroll og æresmotivert vold (mangfoldsrådgivere) er ansatt i IMDi og utplassert ved utvalgte ungdomsskoler og videregående skoler, i tillegg til enkelte voksenopplæringssentre. De skal følge opp og veilede elever som er, eller står i fare for å bli, utsatt for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold. Eleven kan være på skolen der de er utplassert eller på nærliggende skoler. I dag er det 69 mangfoldsrådgiverne, og de er til stede i alle landets fylker.

Mangfoldsrådgiverne ga i 2024 råd og veiledning i 1031 enkeltsaker. Hovedbetyrningene fordelte seg slik: Trusler og vold: 195 saker; ufrivillig opphold i utlandet: 132 saker; negativ sosial kontroll: 626 saker; tvangsekteskap: 57 saker; kjønnslemlestelse: 15 saker; barneekteskap: 6 saker.

Mangfoldsrådgiveren fungerer som en lavterskel rådgiver for elevene. Som del av det brede, forebyggende arbeidet kommer de i kontakt med problemstillinger som både direkte og indirekte kan dreie seg om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Henvendelsene kan handle om alt fra utenforskap og trivsel, mobbing, identitet og psykisk helse, til ulike former for press fra familie eller fare for alvorligere former for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, slik som ufrivillige

utenlandsopphold og tvangsekteskap. De kan kontakte Kompetanseteamet ved behov for veiledning, eller henvise enkeltpersoner eller ansatte i tjenesteapparatet dit. Mangfoldsrådgiverne kan også kontakte spesialutsendingene for integreringssaker ved bekymring for en person i utlandet. En sentral oppgave er også å fungere som mellomledd mellom eleven og det ordinære tjenesteapparatet.

Mangfoldsrådgiverne skal i tillegg styrke kompetansen til ansatte i skolen og det ordinære tjenesteapparatet om tematikken. De gir bistand til ansatte ved skolene, og arbeider forebyggende, for eksempel gjennom samtalegrupper, presentasjoner og undervisningsopplegg for elever, ansatte eller foreldre.

Utplasseringen på skolene skjer etter egne avtaler med IMDi og skoleeier. Mangfoldsrådgivernes oppgaver følger av et eget mandat som godkjennes av Arbeids- og inkluderingsdepartementet.

Spesialutsendingene for integreringssaker er utplassert ved utvalgte utenriksstasjoner og gir råd, veiledning og bistand i saker der personer er eller står i fare for å bli utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. De kan også veilede andre utenriksstasjoner i enkeltsaker der personer er eller står i fare for å bli utsatt for dette.

Spesialutsendingene for integreringssaker ga i 2024 råd og veiledning i 310 enkeltsaker. Hovedbekymringene fordelte seg slik: Trusler og vold: 31 saker, ufrivillig opphold i utlandet: 213 saker; negativ sosial kontroll: 30 saker; tvangsekteskap: 27 saker; kjønnslemlestelse: 7 saker.

I oppfølgingen av enkeltsaker kan spesialutsendingene for integreringssaker samarbeide med andre deler av utenriktjenesten, med Navkontor, barnevernet og politiet og med Kompetanseteamet, for eksempel ved koordinering av hjemreise. Dersom en utsatt person ved hjemreise til Norge har behov for økonomisk bistand eller botilbud, samarbeider spesialutsendingene med kriesenter og bo- og støttetilbudet. De kan også bistå med å søke om dekning av utgifter til hjemreise (som behandles av Kompetanseteamet ved Bufdir, jf. over).

Spesialutsendingene for integreringssaker skal også bidra til å øke kompetansen i tjenesteapparatet i Norge, etablere og bygge nettverk i Norge og utlandet og bidra med anbefalinger og innspill til utviklingen av fagfeltet. En spesialutsending er en utsendt utenriktjenesteansatt som er finansiert av en annen statlig etat, utsendt for særlige formål ved utenriksstasjon for et bestemt tidsrom og ansatt midlertidig i Utenriksdepartementet, jf. utenriktjenesteloven § 3 andre ledd.

Spesialutsendingene for integreringssaker er i dag utstasjonert på Norges utenriksstasjoner i Amman, Ankara, Islamabad og Nairobi i stillinger finansiert av Arbeids- og inkluderingsdepartementet. Oppgavene deres følger av avtale mellom Utenriksdepartementet og Arbeids- og inkluderingsdepartementet, og av egen stillingsinstruks som godkjennes av begge departementene. Konsulær bistand gis i tråd med gjeldende rammer for utenriktjenestens arbeid på feltet.

De tre hjelpetjenestene gir veiledning og bistand til utsatte personer. Hva bistanden i en konkret sak går ut på, vil variere avhengig av hva saken gjelder og på hvilket tidspunkt den kommer inn til hjelpetjenestene.

I en tidlig fase kan bistanden dreie seg om å *avdekke* om en person er utsatt for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold, for eksempel gjennom samtaler med den utsatte eller en kontaktperson. Dersom en person er utsatt eller risikerer å bli utsatt for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold, kan bistanden ha til formål å *forebygge* at personen utsettes for dette.

Hvis det er nærliggende fare for at en person utsettes for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold, kan bistanden ha til formål å *avverge* at slike handlinger finner sted.

Hjelpetjenestene bistår også personer som allerede er utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. I disse tilfellene kan bistanden ha til formål å *gi oppfølging* til den utsatte. Oppfølgingen kan for eksempel gå ut på å veilede om hvor personen bør henvende seg i tjenesteapparatet eller være et mellomledd, eller bistå med hjemreise fra utlandet eller det nasjonale bo- og støttetilbudet.

I proposisjonen benyttes fellesbetegnelsen «hjelpetjenester» om det nasjonale, tverretatlige kompetanseteamet, rådgiverne ved utvalgte skoler mv. og spesialutsendingene for integreringssaker ved utvalgte utenriksstasjoner ved omtalen av disse hjelpetjenestenes særskilte oppgaver mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Lovforslaget bruker betegnelsen «grupper» om disse hjelpetjenestene.

Hjelpetjenestene, sammen med det nasjonale bo- og støttetilbudet og ordningen for dekning av utgifter til retur for utsatte i utlandet, betegnes i lovproposisjonen som «særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold».

Ved omtalen av hjemmelsgrunnlag for behandling og deling av opplysninger ved arbeidet i hjelpetjenestene, brukes betegnelsen «offentlige organer» eller «offentlige organer representert i hjelpetjenestene». Hjemmelsgrunnlaget som gis,

omfatter i praksis den eller de enkeltpersonene som utøver oppgaver i hjelpetjenestene, og ikke enhver ansatt i de ulike offentlige organene representert i hjelpetjenestene.

2.4.3 Behandling og deling av personopplysninger

I forbindelse med oppgavene beskrevet i punkt 2.4.2, har de offentlige organene representert i hjelpetjenestene behov for å samle inn, nedtegne, vurdere og lagre personopplysninger, og bruke opplysningene ved veiledning og oppfølging av enkeltpersoner og det øvrige tjenesteapparatet.

Behandling av personopplysninger er nødvendig for å avdekke om en sak handler om negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold, for å vurdere behovet for videre bistand og i forbindelse med bistanden. Bistanden kan gå ut på å veilede utsatte personer, kontaktpersoner eller ansatte i det ordinære tjenesteapparatet om rettigheter etter ulike regelverk. Bistanden kan også gå ut på å sette en utsatt person i kontakt med andre i hjelpetjenestene eller det ordinære tjenesteapparatet, f.eks. skole, helsetjeneste, barnevern eller krisesentre.

Hjelpetjenestene har et utstrakt samarbeid ved veiledningen av enkeltpersoner om hvilke rettigheter de har og hvilke tilbud som eksisterer. Det gjelder både der personen befinner seg i Norge og i utlandet. Som redegjort for i punkt 2.4.2, har hjelpetjenestene i tillegg et etablert samarbeid om koordinering av retur til Norge for utsatte i utlandet, behandling av søknader til det nasjonale bo- og støttetilbudet og behandling av søknader om dekning av utgifter til retur for utsatte i utlandet.

De offentlige organene representert i hjelpetjenestene baserer sin behandling av personopplysninger på bestemmelser i sektorregelverket eller på samtykke fra den det gjelder.

De baserer sin deling av opplysninger på bestemmelser i sektorregelverket, meldeplikten til barnevernet etter barnevernslovens § 13-2, avvergingsplikten etter straffeloven § 196 eller i medhold av forvaltningsloven §§ 13 a og b, inkludert etter samtykke fra den det gjelder.

2.5 Gjeldende regler om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold

2.5.1 Menneskerettslige forpliktelser

Norge er underlagt internasjonal lov og konvensjoner som har betydning for arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Europarådskonvensjonen om forebygging og bekjempelse av vold mot kvinner og vold i nære relasjoner (Istanbulkonvensjonen) trådte i kraft i Norge i november 2017. Gjennom tilslutning til konvensjonen har Norge forpliktet seg til å arbeide målrettet for å bekjempe slik vold.

Videre gir FNs barnekonvensjon barn rett til beskyttelse mot blant annet vold og seksuelle overgrep. Etter konvensjonen skal barnets beste være et grunnleggende hensyn ved alle handlinger som berører barn.

Andre sentrale konvensjoner er Den europeiske menneskerettighetskonvensjonen (EMK) og FNs kvinnediskrimineringskonvensjon (CEDAW), inkorporert i norsk rett gjennom menneskerettighetsloven, Europarådskonvensjonen om vern av barn mot seksuell utnyttning og seksuelt misbruk (Lanzarotekonvensjonen) og Europarådskonvensjonen om tiltak mot menneskehandel.

2.5.2 Regulering av negativ sosial kontroll og æresmotivert vold og tjenestetilbud i norsk rett

Flere handlinger som kan omfattes av begrepene negativ sosial kontroll og æresmotivert vold er straffbare etter straffeloven. Tvang reguleres av §§ 251 og 252, tvangsekteskap av § 253, frihetsberøvelse av §§ 254 og 255, trusler av §§ 263 og 264, drap av § 275, mishandling i nære relasjoner av §§ 282 og 283, konverteringsterapi av §§ 270 og 271 og kjønnslemlestelse av §§ 284 og 285. Psykisk vold er ikke et eget straffebud, men bestemmelsene om hensynsløs atferd i straffeloven § 266 og mishandling i nære relasjoner i § 282 vil etter omstendighetene kunne anvendes på slike handlinger.

Utlendingsloven inneholder også flere bestemmelser som kan anvendes i arbeidet mot negativ sosial kontroll, herunder 24-årskravet ved familieetablering i § 41 a, adgangen til å nekte familieinnvandring etter § 51 og muligheten for selvstendig oppholdstillatelse etter § 53 for personer som har kommet til Norge gjennom familieinnvandring.

I desember 2025 vedtok Stortinget et nytt lovforslag om utreiseforbud for barn som står i fare for å bli utsatt for skadelig utenlandsopphold, i barnevernsloven § 5-13. Bestemmelsen gir hjemmel for å fatte vedtak om utreiseforbud for barn som risikerer å bli utsatt for dette. Brudd på et vedtak om utreiseforbud er gjort straffbart etter straffeloven § 261. I tillegg får barnevernstjenesten en særskilt plikt til å varsle politiet og utlendingsmyndighetene når det er fattet vedtak om utreiseforbud, og det utstedes ikke pass eller ID-

kort med reiserett til barn som er ilagt utreiseforbud. Reglene skal bidra til å forebygge negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, og bygger på oppfølgingen av NOU 2024: 13 *Lov og frihet*. Lovendringene i straffeloven trer i kraft 15. april 2026, og de øvrige lovendringene trådte i kraft 23. januar 2026.

Etter barnevernsloven § 13-2 første ledd skal enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, uten hinder av taushetsplikten, melde fra til barnevernet i gitte tilfeller opplistet i bestemmelsens bokstav a til e. Negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold er ikke direkte omtalt i oppstillingen, men det mest sentrale alternativet i slike saker er bokstav a, som angir at meldeplikten oppstår når det er grunn til å tro at et barn «blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller utsatt for annen alvorlig omsorgssvikt».

At meldeplikten gjelder for «enhver» understreker at meldeplikten er en individuell plikt for den enkelte, og ikke bare forvaltningsorganet eller institusjonen vedkommende arbeider for. Enhver som utfører oppgaver for hjelpetjenestene, er derfor omfattet av meldeplikten til barnevernet. Meldeplikten gjelder også for yrkesutøvere som opptre i medhold av særlovgivningen opplistet i § 13-2 andre ledd.

Den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold består av førstelinjetjenester og støttetilbud rettet mot utsatte personer, som i tillegg har et veilednings- og kompetansehevningsansvar overfor det ordinære tjenesteapparatet.

Oppgavene til tjenestene som inngår i den særskilte innsatsen, er ikke særskilt regulert i lov. Oppgavene til tjenestene, og støtteordningene på feltet, følger av instruks, mandater og rundskriv. Tjenestene omtales også i de årlige budsjettproposisjonene til Stortinget.

2.5.3 Reguleringer i nordiske land

I Danmark er ulike former for negativ sosial kontroll regulert gjennom bestemmelser i straffeloven om kriminalisering av psykisk vold, forbud mot tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, i utlendingsloven gjennom skjerpede straffer og innstramminger knyttet til vold mot barn, gjenoppdragelsesreiser og familiesammenføring, og i barnets lov med styrking av sikkerhetskonsulentordningen og koordinering mot ufrivillige utenlandsopphold.

En ordning med nasjonale sikkerhetskonsulenter som gir rådgivning til kommuner, myndig-

heter, sivilsamfunnsorganisasjoner og andre aktører for å forebygge æresrelaterte konflikter og negativ sosial kontroll og koordinasjonsenhet mot gjenoppdragelsesreiser og ufrivillige utenlandsopphold er hjemlet i Barnets lov §§ 172 a–c. Ordningen med nasjonale sikkerhetskonsulenter har likhetstrekk med Kompetanseteamet. Ordningen gir et rettslig grunnlag for utveksling av personopplysninger mellom kommuner og relevante myndigheter i saker om negativ sosial kontroll og æresrelaterte konflikter. Sikkerhetskonsulenter og koordinasjonsenheten kan innhente og dele informasjon, inkludert samtaler med barn uten foreldres samtykke, når det er nødvendig av hensyn til barnets beste og for å ivareta sikkerheten til barnet eller den unge. Dette sikrer koordinering og beskyttelse av utsatte gjennom tverrfaglig samarbeid og informasjonsdeling.

Barnets lov inneholder også bestemmelser om meldeplikt til kommunen. Personer som utøver offentlig tjeneste eller verv har meldeplikt til kommunen dersom personen under utøvelse av arbeidet får kjennskap om forhold angitt i punkt 1-4 i § 133. Det første alternativet er at «et barn eller en ung under 18 år kan have behov for støtte etter denne lov». Etter § 135 har i tillegg hele befolkningen, inkludert privatpersoner, meldeplikt til kommunen i noen situasjoner.

I Danmark har kommunene et særskilt ansvar for personer som utsettes for negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. Etter serviceloven § 12 a skal det tilbys gratis rådgivning til personer over 18 år som tar kontakt om slike forhold. I tillegg følger det av § 109 at kommunene skal tilby midlertidig opphold, eksempelvis på krisesentre, for personer utsatt for vold i nære relasjoner. Etter serviceloven § 12 c skal kommunene sørge for rådgivning i saker om æresrelaterte konflikter og negativ sosial kontroll. Konsulentene samarbeider tett med kommunale tjenester, politi, skoler og andre offentlige instanser for å sikre at utsatte får nødvendig hjelp og beskyttelse. Ordningen har noen likhetstrekk med den norske mangfoldsrådgiverordningen.

«Et frit liv i Danmark» er et regjeringsinitiativ lansert i 2025 for å bekjempe sosial kontroll og parallelsamfunn, med fire hovedmål: begrense skadelige tradisjoner, støtte ofre, sikre barns rettigheter og stoppe tvangsreiser. Nasjonalt Center mot Æresrelaterte Konflikter (MÆRK) koordinerer arbeidet. MÆRK tilbyr veiledning, rådgivning og opplæring til offentlige instanser og frivillige organisasjoner, og har et særlig fokus på barn og unge som er i risikosonen. Senteret bidrar til å samordne nasjonale tiltak, utvikle nye metoder og

sikre at kunnskap om forebygging og håndtering av æresrelaterte konflikter når ut til hele landet.

Regjeringsinitiativet inneholder 22 tiltak knyttet til arbeidet mot negativ sosial kontroll, hvorav de viktigste er styrket innsats mot parallelle rettspraksiser, blant annet gjennom forbud mot fetterkusine-ekteskap, tiltak mot uformelle religiøse domstoler, og økt kunnskap om politisk islam, støtte og sikkerhet for ofre for negativ sosial kontroll, med tiltak som styrket sikkerhetskonsulentordning, flere krisesenterplasser, ettervern for utsatte familier, støtte til sivilsamfunnsorganisasjoner, og rådgivning for kvinner som risikerer å miste foreldreansvar på grunn av sosial kontroll, innsats mot gjenoppdragelsesreiser og ufrivillige utenlandsopphold, ved forlenging av Koordinasjonsenheten mot gjenoppdragelsesreiser og ufrivillige utenlandsopphold, og informasjonskampanjer og støtte til myndighetenes sikkerhetsplanlegging for å forebygge og håndtere slike situasjoner.

Den danske retsplejeloven § 115 regulerer adgangen til informasjonsutveksling for å forebygge kriminalitet i tverretatlige samarbeid. Ingen av de lovfestede samarbeidene omfatter innsatsen med å bekjempe negativ sosial kontroll og æresrelatert vold.

I Sverige er tvangsekteskap og reiser med formål å tvinge noen inn i ekteskap, kriminalisert. Et eget straffebud mot barneekteskap ble innført i 2020, og i 2022 ble det innført en ny bestemmelse kalt ærekrenkelse i straffeloven kapittel 4, paragraf 4 e. Bestemmelsen inneholder en særlig strengere straffeskala for den som gjentatte ganger begår visse straffbare handlinger mot en person med æresmotiv. Æresmotiv er også en skjerpende omstendighet ved straffutmåling. Kjønnsslemlestelse har vært forbudt siden 1982, med strenge straffer. I 2020 ble det innført utreiseforbud for barn for å hindre at barn tas med til utlandet for barneekteskap eller kjønnsslemlestelse, forbudet ble i 204 utvidet til å omfatte oppdragelsesreiser, omvendelsesforsøk og forsøk på å skjule barnet fra myndigheter.

Den svenske socialtjänstlagen regulerer en meldeplikt til barnevernet. Etter 14. kap. 1 § er nærmere angitte myndigheter og yrkesgrupper pålagt meldeplikt til sosialnemnden dersom de i sin virksomhet får kjennskap til eller mistenker at et barn «far illa». Hva som omfattes av begrepet «far illa», vil ifølge forarbeidene bero på barnets alder og forholdene for øvrig.

Andre tiltak i Sverige er kommunale beskyttede boliger for personer utsatt for vold, hvorav mange har kompetanse på æresrelatert vold.

Nasjonalt senter mot æresrelatert vold (NCH) driver en nasjonal støtte- og rådgivningstelefon og støtter utvikling av regionale ressursentre i samarbeid med politi, helse og sosialtjeneste. Utenriksdepartementet håndterer saker der personer er bortført eller holdes tilbake i utlandet i æresammenheng.

I Finland inneholder ekteskapsloven regler om annullering av tvangsekteskap, straffeloven kriminaliserer både tvangsekteskap og kjønnsslemlestelse, sosialvelferdsloven gir regler om støtte ved vold og overgrep, og lov om bistand til ofre for menneskehandel omfatter også ofre for tvangsekteskap. På nasjonalt nivå styres arbeidet mot æresrelatert vold av Det finske instituttet for helse og velferd (THL), i samarbeid med flere departementer. THL har etablert en tverrfaglig og interdepartemental styringsgruppe for å støtte det nasjonale arbeidet, dele informasjon om temaet, øke tverrfaglig samarbeid og samhandling mellom ulike aktører, tilby opplæring og kompetanseheving for fagfolk om æresrelatert vold, samt spre informasjon og retningslinjer til fagfolk som jobber med temaet.

Gjennom lov om krisesentre fra 2015 pålegges staten ansvar for finansiering av krisesentrene for personer utsatt for vold i nære relasjoner. Et av sentrene har spesialisert seg på æresrelatert vold.

2.6 Høringen

Arbeids- og inkluderingsdepartementet sendte forslag om ny lov om særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold på høring 10. oktober 2025. Forslaget ble samme dag lagt ut på regjeringen.no. Høringsfristen var 8. desember 2025.

Forslaget ble sendt på høring til:

Departementene

Arbeids- og velferdsforvaltningen (Nav)

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)

Barneombudet

Barneverns- og helsenemnda

Datatilsynet

Digitaliseringsdirektoratet

Direktoratet for forvaltning og økonomistyring

Direktoratet for høyere utdanning og kompetanse (HK-dir)

Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap (DSB)

Diskrimineringsnemnda

Domstolsadministrasjonen

Folkehelseinstituttet	Forbundet for transpersoner i Norge
Høyesterett	Foreningen Mot Psykisk Vold
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)	Forskningsstiftelsen FAFO
Kriminalomsorgsdirektoratet	Frelsesarmeen
Lagmannsrettene	FRI – Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold
Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO)	Fritt ord
Nasjonal sikkerhetsmyndighet (NSM)	Frivillighet Norge
Nasjonalt organ for kvalitet i utdanning – NOKUT	Gáldu – kompetansesenter for urfolks rettigheter
Norges forskningsråd	Gatejuristen
Politidirektoratet	Hjelpekilden Norge
Politiets sikkerhetstjeneste (PST)	HL-senteret
Politiets utlendingsenhet (PU)	Human-Etisk Forbund
Regjeringsadvokaten	Human Rights Service (HRS)
Riksadvokaten	ICJ-Norge
Statistisk sentralbyrå	Innvandrerne landsorganisasjon (INLO)
Utdanningsdirektoratet	InorAdopt
Utlendingsdirektoratet (UDI)	Institutt for samfunnsforskning (ISF)
Utlendingsnemnda (UNE)	Interesseorganisasjonen for Kommunal Voksenopplæring
Statsadvokatembetene	Internasjonal helse- og sosialgruppe
Statsforvalterne	Islamsk Råd Norge
Tingrettene	Juridisk rådgivning for kvinner (JURK)
Forsvarets forskningsinstitutt (FFI)	Juss-Buss
Forsvarets høyskole	Jussformidlingen i Bergen
Politihøgskolen	Jusshjelpa i Nord-Norge
Samisk høyskole	Kirkerådet
Den norske kirke	Kompetansesenter for kriminalitetsforebygging (Kfk)
Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM)	Krisesentersekretariatet Kristent interkulturelt arbeid
Riksrevisjonen	Kvenlandsforbundet
Sametinget	KS – Kommunesektorens organisasjon
Sivilombudet	LHH – Landsforeningen for lesbiske, homofile, bifile og transpersoner
Fylkeskommunene	Landsorganisasjonen i Norge (LO)
Kommunene	Likestilling, integrering og mangfold – LIM
Advokatforeningen	Minotenk
Akademikerne	MiRA ressursenter for innvandrere- og flyktningkvinner
Amnesty International Norge	Multikulturelt initiativ- og ressursnettverk (MIR)
Antirasistisk senter	Muslimsk Dialognettverk
Arbeidsgiverforeningen Spekter	Nasjonalt kompetansesenter for minoritetshelse (NAKMI)
Bydelsmødrene Norge	Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress (NKVTS)
Caritas Norge	Nordlandsforskning
Civita – Den liberale tankesmien	Norges Juristforbund
Den norske dommerforening	Norges Røde Kors
Den norske Helsingforskomite	Norges Frivilligsentraler
Det Europeiske Wergelandsenteret	Norges kristne råd
Det Jødiske Samfunn i Trondheim	Norsk Folkehjelp
Det Mosaiske Trossamfund i Oslo	Norsk innvanderforum
Dialogforum Østfold	Norsk institutt for by- og regionforskning (NIBR)
Faglig forum for kommunalt flyktningarbeid (FFKF)	Norsk institutt for forskning om oppvekst (NOVA)
Flyktninghjelpen	

Norsk legeforening
 Norsk organisasjon for asylsøkere (NOAS)
 Norske kvinners sanitetsforening
 NTNU Samfunnsforskning
 Nye SOS Rasisme
 Næringslivets hovedorganisasjon (NHO)
 Organisasjonen mot offentlig diskriminering (OMOD)
 Oslosenteret for fred og menneskerettigheter
 Politiets fellesforbund
 PRIO
 Redd Barna
 ROSA – Krisesentersekretariatet
 Salam
 Samarbeidsrådet for tros- og livssynssamfunn
 Samenes Folkeforbund
 Samora
 Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)
 Skeiv ungdom
 Skeiv Verden
 Likestillingssenteret (KUN)
 Spekter
 Tankesmien Agenda
 Taternes landsforening
 Unio – Hovedorganisasjonen for universitets- og høyskoleutdannede
 Utdanningsforbundet
 Utrop
 Virke
 Voksenopplæringsforbundet
 Yrkesorganisasjonenes sentralforbund

Følgende instanser hadde realitetsmerknader til forslaget:

Arbeids- og velferdsdirektoratet (AVdir)
 Barneombudet
 Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir)
 Datatilsynet
 Foreldreutvalget for grunnopplæringen (FUG)
 Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi)
 Nordland politidistrikt
 Nordland statsadvokatembete
 Oslo politidistrikt
 Politidirektoratet
 Politiets sikkerhetstjeneste (PST)
 Riksadvokaten
 Sør-Øst politidistrikt
 Troms og Finnmark statsadvokatembete
 Trøndelag statsadvokatembete
 Utdanningsdirektoratet
 Utlendingsdirektoratet (UDI)
 Utlendingsnemnda (UNE)

Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM)

Akershus fylkeskommune
 Flerkulturelt råd i Akershus fylkeskommune
 Flerkulturelt råd i Innlandet fylkeskommune
 Innlandet fylkeskommune
 Nordland fylkeskommune
 Vestfold fylkeskommune

Asker kommune
 Bergen kommune
 Nissedal kommune
 Oslo kommune
 Skien kommune
 Trondheim kommune

Advokatforeningen
 Antirasistisk senter
 Den norske legeforening
 FRI – Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold
 Hjelpekilden Norge
 Kirkens bymisjon
 Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA)
 KS – Kommunesektorens organisasjon
 Likestilling, Inkludering og Nettverk (LIN)
 MiRA-senteret
 Norges Kristne Råd
 Norges Røde Kors
 Samarbeidsrådet for tros- og livssamfunn (STL)
 Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF)
 Utdanningsforbundet

I tillegg hadde fem privatpersoner merknader.

Disse høringsinstansene uttalte at de ikke har merknader eller ikke fant grunn til å gi høringsuttalelse:

Forsvarsdepartementet
 Justis- og beredskapsdepartementet

Borgarting lagmannsrett
 Domstolsadministrasjonen
 Høyesterett

Statistisk sentralbyrå

Departementet omtaler høringsinstansenes synspunkter i forbindelse med behandlingen av de enkelte forslagene nedenfor.

3 Om behovet for egen lov

3.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringen å innføre en egen lov om særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Departementet viste til at oppgavene til hjelpetjenestene, og samarbeidet deres, i dag er fragmentert regulert i sektorregelverket og i instruks, mandater og rundskriv. Informasjonsdeling og samarbeid baseres på ulike hjemmelsgrunnlag, som avvergingsplikten i straffeloven, meldeplikten til barneverntjenesten eller forvaltningslovens regler, inkludert samtykke fra den enkelte. Mangfoldsrådgiverne og Kompetanseteamets sekretariat bistår utsatte i enkeltsaker (førstelinjetjeneste), men mangler et eget grunnlag for behandling av personopplysninger. Samtlige hjelpetjenester og de offentlige organene som inngår i Kompetanseteamet mangler dessuten et eget grunnlag for deling av opplysninger seg imellom og med det øvrige tjenesteapparatet i arbeidet i den særskilte innsatsen.

Departementet viste til at saker om negativ sosial kontroll, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, psykisk vold og ufrivillige og skadelige utenlandsopphold ofte er komplekse, og involverer flere aktører. Departementet påpekte at lovforlaget inneholder definisjoner av viktige begreper på området og av den særskilte innsatsen. Lovforlaget klargjør på den måten grensen mellom den særskilte innsatsen og det øvrige tjenesteapparatet og adgangen til behandling og deling av opplysninger i tilfeller der eksisterende regelverk om avvergingsplikt, meldeplikt til barnevernet og sektorregelverket ikke kan benyttes.

Departementet viste til at formålet med loven er å gi tydelige rammer for når hjelpetjenestene kan og skal behandle og dele opplysninger for å forebygge og hindre at personer blir utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Lovforlaget skal bidra til å styrke det rettslige vernet for utsatte og legge til rette for bedre samordning og en effektiv innsats mellom hjelpetjenestene og på tvers av hjelpetjenestene og det øvrige tjenesteapparatet.

Departementet viste til at den eksterne utredningen omtalt i punkt 2.3 over har anbefalt egne

lovreguleringer av behandling og deling av personopplysninger i den særskilte innsatsen og at disse reguleringene samles i en egen lov. Departementet viste også til loven kan brukes som hjemmel for å forskriftsfeste tilskuddsordninger og andre støtteordninger på området og dermed ramme inn og presisere hva som inngår i den særskilte innsatsen.

Departementet vurderte at eksisterende lover som integreringsloven, barnevernsloven, opplæringsloven eller annet regelverk ikke er egnet for å gjennomføre lovendringene anbefalt i den eksterne utredningen.

3.2 Høringsinstansenes syn

Om lag 40 høringsinstanser har uttalt seg om forslaget om å lovregulere den særskilte innsatsen.

Alle høringsinstansene som har uttalt seg, med unntak av én, støtter forslaget om å regulere den særskilte innsatsen, eventuelt med merknader, blant andre *Akershus fylkeskommune, Flerkulturelt råd i Akershus kommune, Arbeids- og velferdsdirektoratet (AVdir), Bergen kommune, Barneombudet, Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir), Datatilsynet, Den norske legeforening, Foreldreutvalget for grunnopplæringen, Hjelpekilden Norge, Integrerings- og mangfoldsdirektoratet (IMDi), Innlandet fylkeskommune, Flerkulturelt råd i Innlandet fylkeskommune, Kirkens bymisjon, Kristent Interkulturelt Arbeid (KIA), MiRA-senteret, Norges institusjon for menneskerettigheter (NIM), Nordland fylkeskommune, Nordland politidistrikt, Nordland, Troms og Finnmark og Trøndelag statsadvokatembeter, Norges Røde Kors, Oslo kommune, Oslo politidistrikt, Politiets sikkerhetstjeneste (PST), Politidirektoratet, Riksadvokaten, Selvhjelp for innvandrere og flyktninger (SEIF), Sør-Øst politidistrikt, Trondheim kommune, Utdanningsforbundet og Utlendingsdirektoratet (UDI).*

Av disse har i underkant av 20 høringsinstanser også har uttalt seg spesifikt om lovreguleringene skal skje i en egen lov. Med unntak av to høringsinstanser, støtter alle at det innføres en egen lov, eventuelt med merknader, blant andre

Datatilsynet, Hjelpeskilden Norge, IMDi, Nordland, Troms og Finnmark og Trøndelag statsadvokatembeter, Norges Røde Kors, Oslo kommune, Sør-Øst politidistrikt og Utlendingsdirektoratet.

IMDi er svært positive til forslaget om lovregulering av den særskilte innsatsen og mener at det vil bidra til å styrke mangfoldsrådgiverne i deres arbeid med å forebygge og følge opp personer som er sårbare eller utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. IMDi mener at lovreguleringen vil bidra til å styrke det rettslige vernet til utsatte personer. Etablering av et rettslig rammeverk for den særskilte innsatsen vil tydeliggjøre mandatet til de ulike tjenestene og klargjøre rammene og grensene, både mellom de ulike hjelpetjenestene og mellom den særskilte innsatsen og det øvrige tjenesteapparatet.

Barneombudet mener at forslaget om tydeligere regulering av deling av opplysninger i arbeidet med saker om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold er viktig for å sikre plikten myndighetene har til å ivareta barnets beste ved alle handlinger og avgjørelser som berører barn. *SEIF* støtter forslaget og viser til at i dag stopper mange prosesser som følge av usikkerhet angående adgangen til informasjonsdeling og samarbeid. Dette rammer barn og andre som befinner seg i svært sårbare situasjoner. *SEIF* mener at loven kan styrke muligheten til å avverge farlige situasjoner i tide.

Datatilsynet uttaler at

Ut fra den behandlingen som forslaget skal omfatte er det nødvendig at behandlingen reguleres i formell lov med tydelige rammer. Vi mener videre at det er riktig at behandlingsgrunnlagene for denne særskilte innsatsen fastsettes i et felles regelverk, og ikke som spredte bestemmelser i det enkelte organs særlovgivning. Etter vårt syn vil det tydeliggjøre for alle aktører at reglene som fremgår av denne loven og forskriften kun knytter seg til den særskilte innsatsen, og ikke omfatter øvrige roller eller oppgaver som organet ellers har.

Blant de høringsinstansene som har uttrykt støtte til at det innføres en egen lov, trekker flere frem at en egen lov vil legge til rette for bedre samordning og mer effektivt samarbeid på tvers av etater og tjenester. De uttrykker også at loven vil bidra til å styrke et tverrsektorielt arbeid som i dag fremstår som fragmentert.

Nordland fylkeskommune uttaler at dagens regulering er fragmentert og at en egen lov vil

samle dette og gi en klar struktur for hvordan arbeidet skal organiseres. *Nordland, Troms og Finnmark og Trøndelag statsadvokatembeter* uttaler at hvis bestemmelsene ikke hadde vært samlet i en felles lov med forskrift, ville det blitt vanskelig å manøvrere i bestemmelsene for de profesjonelle brukerne og individene. *Oslo politidistrikt* er enig i at innholdet i den særskilte innsatsen per i dag er fragmentert regulert og lite tilgjengelig for den utsatte og for det øvrige offentlige tjenesteapparatet. De trekker også frem at tydelig hjemmel i lov vil gjøre at samarbeidende etater eller instanser raskere klarer å kartlegge pådriverne for vold, og dermed ivareta den trusselutsatte i enkeltsaker i større grad. Det vil også kunne redusere belastningen til den fornærmede.

Oslo politidistrikt påpeker også at forslaget kan bidra til økt bevisstgjøring om avvergingsplikten og meldeplikten og viser til at disse grunnlagene for informasjonsdeling ofte ikke er tilstrekkelige, slik at relevante aktører ofte kommer for sent inn i sakene, og at det til dels skyldes manglende trygghet og kunnskap om hvilken informasjon som kan eller skal deles.

En del av høringsinstansene som støtter forslaget om lovregulering, har merknader til enkelte av paragrafene, blant annet til beskrivelsen av hjelpetjenestene og behandling og deling av personopplysninger. Politidirektoratet og IMDi etterspør sammenhengen mellom dette forslaget og mandatet til ekspertgruppen som skal utrede tverrfaglig samarbeid og informasjonsdeling på individnivå for å forebygge blant annet mishandling i nære relasjoner. *AVdir* mener at det er positivt med et felles lovverk som samler begreper, tjenester, oppgaver og regler for informasjonsdeling. Direktoratet bemerker samtidig at loven kan oppleves som et tillegg til eksisterende lovverk, snarere enn som en integrert del av det.

Antirasistisk senter støtter ikke forslaget om lovregulering av den særskilte innsatsen. De støtter heller ikke regulering i en egen lov, og mener at innsatsen heller bør integreres i det etablerte rammeverket for vold i nære relasjoner. Senteret anerkjenner behovet for å styrke arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, men er bekymret for at lovforslaget vil bidra til å opprettholde og styrke stereotype koblinger mellom etnisitet, kultur og vold. Etter deres oppfatning kobler loven i praksis primært problematikken til innvandrerbefolkningen og behandler disse formene for vold som noe fundamentalt annerledes enn andre former for vold i nære relasjoner.

Også *Politidirektoratet* har innvendinger mot at reguleringen skjer i en egen lov. De mener at

lovforslaget innebærer en tematisering av æresrelatert vold innenfor fagfeltet mishandling i nære relasjoner, og at slik differensiering medfører parallelle strukturer og dobbeltarbeid innenfor etaten og i hjelpeapparatet.

3.3 Departementets vurdering

Oppgavene til hjelpetjenestene, og samarbeidet deres, er i dag fragmentert regulert i sektorregelverket og instruks, mandater og rundskriv. Informasjonsdeling og samarbeid baseres på blant annet avvergingsplikten i straffeloven, meldeplikten til barneverntjenesten eller forvaltningslovens regler, inkludert samtykke. Hjelpetjenestene mangler et tydelig og felles rettslig grunnlag for behandling og deling av opplysninger, og regelverket de baserer seg på er lite tilgjengelig for de utsatte, det øvrige offentlige tjenesteapparatet og de som arbeider i hjelpetjenestene.

Lovforslaget innebærer at fagområdet negativ sosial kontroll og æresmotivert vold får et felles lovverk som definerer sentrale begreper, innholdet i den særskilte innsatsen omfattet av loven, oppgavene de utfører og adgangen deres til behandling og deling av personopplysninger. Departementet vurderer at dette vil kunne styrke tilliten til hjelpetjenestene og bidra til at flere henvender seg til disse tjenestene for råd og bistand.

Forslaget om lovregulering av den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold støttes av nær sagt alle høringsinstansene. Forlaget om en egen lov støttes også av nær sagt alle som har uttalt seg om dette spesifikt.

IMDi viser til at lovregulering vil bidra til å styrke hjelpetjeneste i deres arbeid med å forebygge og følge opp personer som er sårbare eller utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Flere trekker frem at frem at en egen lov vil legge til rette for bedre samordning og mer effektivt samarbeid på tvers av etater og tjenester på et område som i dag fremstår som fragmentert.

I NOU 2024: 13 påpeker utvalget at flere aktører som arbeider med barn opplever usikkerhet om innholdet i, og forholdet mellom, avvergingsplikten, taushetsplikten, meldeplikten og muligheten til å dele opplysninger og ser behov for et regelverk som legger til rette for bedre samordning og mer effektivt samarbeid på tvers av etater og tjenester, og for kompetanseheving i tjenesteapparatene. Oslo politidistrikt og SEIF uttaler at prosesser i dag kan stoppe som følge av usikker-

het om adgangen til informasjonsdeling og samarbeid. Departementets lovforslag klargjør når opplysninger kan deles i tilfeller utenom der meldeplikten eller avvergingsplikten gjelder. Tidligere samarbeid om saker vil bidra til at flere tilfeller kan avdekkes, og at det blir tydeligere for hjelpetjenestene når en sak har en slik alvorlighetsgrad at det foreligger en plikt til å dele opplysninger med barnevernet.

Utvalget peker også på at manglende forståelse av hva negativ sosial kontroll er, kan medføre at hjelpetiltak overfor barn blir mangelfulle. Departementets lovforslag vil bidra til å klargjøre hva som utgjør negativ sosial kontroll og i hvilke tilfeller det er adgang til å behandle og dele opplysninger. Ved å presisere dette, vil lovforslaget også bidra til å klargjøre forholdet mellom når hjelpetjenestene kan dele informasjon og når de har plikt å dele informasjon etter avvergingsplikten eller meldeplikten.

Politidirektoratet og IMDi etterspør sammenheng mellom departementets lovforslag og mandatet til ekspertgruppen som skal utrede tverrfaglig samarbeid og informasjonsdeling for å forebygge mishandling i nære relasjoner mv. på oppdrag fra Justis- og beredskapsdepartementet. Departementet viser til at mandatet for ekspertgruppen ikke er sammenfallende med dette lovforslaget og kun omfatter hjemler for deling av informasjon i voldsforebyggende samarbeid. Departementets lovforslag skal også etablere et personvernrettslig behandlingsgrunnlag for enkelte av de offentlige organene representert i hjelpetjenestene. Eksisterende lovverk er ikke egnet for å gjennomføre disse lovendringene ettersom det gjelder et fagområde som i dag ikke er særskilt lovregulert.

Når det gjelder bekymringene fra enkelte høringsinstanser for at lovens struktur og begrepsbruk kan bidra til en diskriminerende praksis, og spørsmål om hvordan den skal anvendes og forstås uavhengig av etnisitet og religiøs eller kulturell tilhørighet, bemerker departementet at det ligger til grunn for lovforslaget at negativ sosial kontroll kan forekomme i ulike miljøer og befolkningsgrupper, og at forslaget til lov er nøytralt utformet med hensyn til målgruppen. Departementet deler ikke bekymringen for at differensiering medfører parallelle strukturer i offentlige etater. Som utvalget i NOU 2024: 13 påpeker, er fenomenforståelse heller en forutsetning for riktig involvering og samarbeid mellom etater.

4 Lovens formål

4.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet at lovens formål skal være å forebygge og hindre at personer blir utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, og gi nødvendig bistand til utsatte personer. Departementet foreslo at formålet med loven i tillegg skal være å sikre kvaliteten i tjenestene nevnt i loven, og ivareta personvern.

Formålsbestemmelsen definerer de overordnede rammene for virkeområdet til tjenestene som utgjør den særskilte innsatsen og andre tiltak på feltet. Andre ledd om kvaliteten i tjenestene åpner for å forskriftsfeste tilskuddsordninger, støttetilbud og annen bistand på feltet med hjemmel i loven. Personvern ivaretas gjennom egne bestemmelser som regulerer adgangen til å behandle, inkludert dele personopplysninger.

4.2 Høringsinstansenes syn

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet, Datatilsynet, Riksadvokaten, Sør-Øst politidistrikt og UDI har uttalt seg om forslaget til formål i § 1.

Sør-Øst politidistrikt trekker frem at det er positivt at formålet med loven er det forebyggende arbeidet til de ulike tjenestene.

Bufdir og UDI stiller spørsmål ved om formålet med loven er å «forebygge og hindre» og «gi nødvendig bistand» i saker om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, eller om formålet primært er å sikre personvern og samarbeid mellom de særskilte tjenestene. UDI foreslår at formålsbestemmelsen endres til å være å sikre tilstrekkelig behandlingsgrunnlag for behandling av personopplysninger og nødvendig adgang til deling av opplysninger. Bufdir mener at dersom det bredere formålet beskrevet i § 1 første ledd i høringsforslaget beholdes, bør det legges til en formulering om hva som utløser dette, for eksempel «I henhold til og internasjonale forpliktelser og gjeldende norsk lovverk som skal beskytte individer mot skadelige praksiser.»

Datatilsynet viser til at formålsbestemmelsen i forslaget angir et meget vidt anvendelsesområde. De bemerker at selv om dette er forståelig ut fra de ulike oppgavene som er listet opp i lovforslaget § 3, kan vide formålsbestemmelser i seg selv åpne for at det vil være flere behandlinger av personopplysninger som kan tolkes inn under regelverket enn det som har vært intensjonen i forslaget.

Riksadvokaten uttaler at lovens tittel og formålet i § 1 kan gi inntrykk av at loven regulerer innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold som sådan, og at det trolig ikke er meningen ettersom for eksempel politiets og påtalemyndighetens innsats på området ikke nevnes i loven.

4.3 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget i høringsnotatet.

Hovedformålet med loven er å gi tydelig rammer for når hjelpetjenestene kan og skal behandle og dele opplysninger for å forebygge og hindre at personer blir utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert og dermed legge til rette for bedre samordning og en effektiv innsats mellom hjelpetjenestene og på tvers av hjelpetjenestene og det øvrige tjenesteapparatet. Lovforslaget skal på den måten bidra til å styrke det rettslige vernet til utsatte.

Saker om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold er ofte komplekse og samarbeid vil ofte være en nødvendig forutsetning for å gi utsatte nødvendig hjelp. Flere høringsinstanser har påpekt dette, blant annet uttaler AVDir at forslaget vil bidra til mer samordnet innsats, tydeligere rammer for informasjonsdeling og bedre beskyttelse av utsatte personer.

Loven vil gi et nødvendig grunnlag for deling av opplysninger og klargjøre grensene mellom når man kan og skal dele opplysninger etter dette regelverket og annet eksisterende regelverk, som straffelovens avvergingsplikt og meldeplikt til barnevernet. Det vil bidra til økt forebygging og

hindring og til at flere utsatte får nødvendig bistand. Loven vil også bidra til å klargjøre rammene og grensene, både mellom de ulike hjelpe-tjenestene og mellom den særskilte innsatsen og det øvrige tjenesteapparatet og dermed bidra til å styrke et tverrsektorielt arbeid som i dag fremstår som fragmentert.

At lovens formål er bredere enn personvern-rettslig regulering, fremgår også av formålsbestemmelsens andre ledd. Kvaliteten i tjenestene viser til muligheten for å regulere den særskilte innsatsen nærmere i forskrift. Dette gjelder ordningen for dekning av utgifter til hjemreise for utsatte i utlandet, og kan være aktuelt for bo- og støttetilbudet. Loven vil på den måten fungere som et rammeverk for fagfeltet.

Formålsbestemmelsen viser til lovens overordnede intensjon og målsetting, mens det nærmere anvendelsesområdet samt de konkrete rammene for behandling og deling av personopplysninger følger av §§ 2 til 5. Departementet vurderer derfor at formålsbestemmelsen ikke i seg selv danner grunnlag for et for vidt anvendelsesområde for loven. Loven vil fungere som en rammelov som vil bli presisert gjennom fastsettelse av forskrift, samt veiledningsmateriell.

Når det gjelder Riksadvokatens innspill, vurderer departementet at betegnelsen «særskilt innsats» viser at det nettopp er en særskilt innsats og ikke innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold som sådan som er gjenstand for regulering i loven.

5 Definisjoner

5.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å definere begrepene «negativ sosial kontroll og æresmotivert vold» med utgangspunkt i hvordan begrepene er omtalt og definert i NOU 2024: 13 *Lov og frihet*. Negativ sosial kontroll og æresmotivert vold er ikke definert som begrep i straffeloven eller annen lovgivning i dag.

Til definisjonen av «negativ sosial kontroll» viste departementet til at det kan være en glidende overgang mellom sosial kontroll eller foreldrekontroll og de formene for sosial kontroll som defineres som negative. Sosial kontroll finnes i alle samfunn og kulturer, og kan være nødvendig, positiv og styrkende, og problemstillingen i saker om negativ sosial kontroll av barn er knyttet til spenningsforholdet mellom foreldrenes og barnas rettigheter. Departementet viste til at NOU 2024: 13 i kapittel 20 redegjør for grensene mellom negativ sosial kontroll, foreldreansvaret og barns rettigheter.

Departementet foreslo at ufrivillig utenlandsopphold inngår i definisjonen av negativ sosial kontroll.

Departementet foreslo en definisjon av «æresmotivert vold» med utgangspunkt i lovutvalgets definisjon av begrepet.

5.2 Høringsinstansenes syn

17 av høringsinstansene har uttalt seg konkret om forslaget til definisjoner av begrepene negativ sosial kontroll og æresmotivert vold i loven. Av disse uttaler om lag halvparten at de støtter forslaget om at begrepene defineres i loven, eventuelt i forskrift, blant andre *Bufdir*, *Nordland fylkeskommune*, *Sør-Øst politidistrikt* og *Trondheim kommune*. *Bufdir* uttrykker at det er svært positivt at definisjoner av begrepene negativ sosial kontroll og æresmotivert vold nedfelles i regelverk, da dette styrker arbeidet og rettssikkerheten.

Enkelte av høringsinstansene som støtter at begrepene defineres i regelverket, mener samti-

dig at innholdet i begrepene bør defineres mer presist.

Akershus fylkeskommune, *NIM* og *Skien kommune* bemerker at begrepene har et bredt innhold, som vanskelig lar seg avgrense. *Skien kommune* viser til at det er utfordrende å trekke en klar grense mellom akseptabel og uakseptabel sosial kontroll, og at det er vanskelig å utforme en presis definisjon da innholdet i begrepet vil variere med alder, kjønn og kulturell kontekst. *Akershus fylkeskommune* og *NIM* uttrykker at forståelsen av begrepene er avgjørende for når informasjon kan deles og at det derfor er viktig at begrepene har et tydelig innhold.

Politidirektoratet ønsker at det tydeliggjøres i lovarbeidet at definisjonene ikke har betydning for hvorvidt kontrollen eller volden er straffbar, men for omfanget av den særskilte innsatsen og som grunnlag for behandling og deling av personopplysninger.

UDI og *Bufdir* uttaler at definisjonene bør være identiske med definisjonene i NOU 2024: 13 eller gjeldende handlingsplan mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. *UDI* uttaler at definisjoner på tvangsekteskap, barneekteskap, ufrivillig utenlandsopphold og kjønnslemlestelse også bør omfattes av loven. *Bufdir* anbefaler at dersom definisjonene ikke endres i samsvar med NOU 2024: 13, bør de fremgå av forskrift i stedet for lov. *Direktoratet* mener også at det bør fremgå av definisjonen at det ved vurderingen av om et handlingsmønster utgjør negativ sosial kontroll, skal tas hensyn til den kontrollerte personens alder og utvikling samt til prinsippet om barnets beste samt presisering om begrepet kontroll.

Enkelte av høringsinstansene mener at definisjonene ikke favner hele bredden av fenomenene negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. De påpeker at negativ sosial kontroll og æresmotivert vold kan forekomme i enhver befolkningsgruppe og være begrunnet ulikt.

Hjelpeskilden Norge uttaler at det er viktig at definisjonen ikke snevres inn til først og fremst å omfatte æresrelatert eller etnisk motivert kontroll. De mener at forarbeider eller forskrift bør presisere at negativ sosial kontroll også kan være

religiøst begrunnet, ideologisk begrunnet, psykologisk og sosialt sanksjonerende og knyttet til strukturer i trossamfunn og religiøse fellesskap. *FRI – Foreningen for kjønns- og seksualitetsmangfold* anbefaler at det presiseres i formål eller definisjoner at vernet også gjelder kontroll eller vold begrunnet i seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. *Trondheim kommune* påpeker blant annet at loven må omfatte den sosiale kontrollen og volden som foregår i kriminelle miljøer, som ofte påvirker barn og unge.

MiRA-senteret og *Antirasistisk senter* støtter ikke forslaget til definisjoner. De uttrykker at begrepene ofte brukes kun om minoritets- og religiøse miljøer, og kan forsterke en forestilling om at negativ sosial kontroll og æresmotivert vold først og fremst er et innvandrersproblem. Instansene anbefaler at lovverket i stedet benytter handlingsorienterte og juridisk forankrede begreper som «psykisk vold», «kontrollerende atferd» og «krenkelse av psykisk integritet». Også *LIN (Likestilling, Inkludering og Nettverk)* har spilt inn dette.

5.3 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslaget til definisjoner i § 2, med en mindre justering som ikke har betydning for begrepsinnholdet.

Begrepsdefinisjonene av negativ sosial kontroll og æresmotivert vold definerer virkeområdet for den særskilte innsatsen omfattet av loven. Definisjonene har betydning for avgrensningen og beskrivelsen av arbeidet i hjelpetjenestene, og for formål og rammer for behandling og deling av personopplysninger.

Departementets forslag baserer seg på begrepsdefinisjonene i NOU 2024: 13 og ivaretar innholdet i disse, selv om definisjonene i lovforslaget ikke er helt samsvarende med NOU-en.

Departementet foreslår å definere «negativ sosial kontroll» som «bruk av press, oppsyn, trusler, tvang eller annet som systematisk begrenser noen i sin livsutfoldelse eller gjentatte ganger hindrer personer i å ta selvstendige valg om eget liv og egen fremtid». Begrepet har samme innhold som NOU-ens definisjon, selv om ikke hele begrepsdefinisjonen er inntatt i forslaget til § 2 første ledd. NOU-ens definisjon viser i tillegg til at den kontrollerte personens alder og utvikling og prinsippet om barnets beste skal hensyntas ved vurderingen av om en sak gjelder negativ sosial kontroll, og at kontrollen kan ha til hensikt å sikre at enkeltpersoner lever i tråd med familiens eller

gruppens normer inkludert for å bevare eller gjenopprette ære eller anseelse og at kontrollen også kan ha andre motiver. Departementet anser dette som sentrale vurderingsmomenter, men ikke del av selve begrepet negativ sosial kontroll, og tar det derfor ikke inn i begrepsdefinisjonen i § 2 første ledd.

Forslaget til § 2 første ledd andre punktum presiserte at ufrivillig utenlandsopphold kan være ledd i negativ sosial kontroll etter første punktum. Dette jf. utvalgets begrepsforståelse i NOU 2024: 13, s. 57. Departementet vurderer at presiseringen ikke er nødvendig i loven, siden den ikke er del av selve definisjonen, og tar den derfor ut. Dette innebærer ingen endring av meningsinnholdet i definisjonen av negativ sosial kontroll.

Lovforslaget definerer «æresmotivert vold» som «vold i nære relasjoner, frihetsberøvelse, trusler, psykisk vold eller mishandling og drap utført med sikte på å forebygge tap av ære eller gjenopprette ære i en familie eller gruppe, samt tvangsekteskap og kjønnslemlestelse». NOU-en bruker begrepet «æresmotivert vold og krenkelser» og inkluderer psykiske, seksuelle og økonomiske krenkelser i definisjonen, og denne definisjonen er et bredt paraplybegrep som overlapper delvis med definisjonen av negativ sosial kontroll. Departementets forslag til definisjon er kun basert på handlinger som defineres som vold. Som vist til i høringsnotatet, vil mer alvorlige eller gjentatte former for psykiske, seksuelle og økonomiske krenkelser kunne omfattes av begrepet «æresmotivert vold» i loven, jf. lovutvalgets redegjørelse i punkt 3.3 for begrepet psykisk vold og voldsbegrepet i straffeloven. Mildere former for psykiske og økonomiske krenkelser vil være omfattet av definisjonen av negativ sosial kontroll.

Æresmotivert vold slik det er definert i forslaget til § 2, forekommer i familier og grupper hvor æreskulturelle normer står sterkt. Samfunn preget av æreskultur er vanligvis preget av patriarkalske normer, der individet forventes å innordne seg kollektivet.

I dag oppfordres hjelpetjenestene og det øvrige tjenesteapparatet til å ta utgangspunkt i begrepsdefinisjoner i gjeldende handlingsplaner og i NOU 2024: 13 ved vurderinger av om det foreligger plikt til å melde en sak til barnevernet eller om en sak skal meldes til politiet i medhold av avvergingsplikten. Ved å innta begrepene i lov, vil hjelpetjenestene få et felles faglig rammeverk. Det vil klargjøre innholdet i arbeidet de utfører og når de kan og skal dele opplysninger.

Flere av høringsinstansene peker på at begrepene er bredt definert og at det kan gjøre regel-

verket vanskelig å anvende, og åpne for en bred behandlings- og delingsadgang for de offentlige organene representert i hjelpetjenestene.

Departementet viser til at begrepene negativ sosial kontroll og æresmotivert vold har vært gjenstand for en omfattende utredning i NOU 2024: 13, som lovforslagets definisjoner baserer seg på. De nærmere avgrensningene mellom negativ sosial kontroll og annen sosial kontroll vil bli redegjort nærmere for i veiledningsmateriell til loven, som IMDi vil bli bedt om å utarbeide. I dag eksisterer for eksempel Håndbok for forebygging og håndtering av negativ sosial kontroll og æresrelatert vold, utgitt av IMDi, som beskriver typetiltak som kontrollen kan gå ut på og ulike årsaker til den.

Definisjonene må også ses i sammenheng med de øvrige bestemmelsene i forslaget. I kombinasjon med veiledere til loven vil dette gi tydelige rammer for arbeidet til hjelpetjenestene. Slik Politidirektoratet påpeker, er det ikke knyttet straffesanksjoner eller andre sanksjoner til begrepene slik de anvendes i loven.

Departementet vurderer at definisjonene bør stå i loven, for at regelverket om særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold skal oppfylle krav til klarhet og tilgjengelighet i Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8. Dette jf. anbefalingene i den eksterne utredningen (punkt 2.3) og fra Datatilsynet i deres høringsuttalelse.

Enkelte høringsinstanser mener at definisjonene i § 2 ikke favner bredden i fenomenene negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Departementet viser til at lovforslaget og definisjonene er nøytralt utformet og at negativ sosial kontroll og æresmotivert vold kan forekomme i ulike miljøer og befolkningsgrupper. Definisjonen omfatter derfor også handlinger som er religiøst og ideologisk begrunnet mv. eller utøves som følge av en persons seksuelle orientering, kjønnsidentitet eller kjønnsuttrykk. Departementet viser også til at det er bred støtte blant høringsinstansene til å regulere den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold i lov, som omtalt i punkt 3.2.

Når det gjelder innspill om heller å benytte handlingsorienterte og juridisk forankrede begreper som «psykisk vold», «kontrollerende atferd» og «krenkelse av psykisk integritet», viser departementet til at definisjonene som er foreslått i loven omfatter flere slike begrep. Som omtalt i punkt 2.5.2, er et utvalg handlinger som utgjør ulike former for negativ sosial kontroll omfattet av straffebud i straffeloven. Begrepet negativ sosial kontroll omfatter i tillegg handlinger som ikke er juridisk forankret i dag. Dette har bakgrunn i at definisjonen favner bredden av fenomenene, fra mindre alvorlige handlinger og innskrenkelser, til handlinger som er straffbare. I NOU 2024: 13 redegjør utvalget på s. 57 for hvorfor bruken av negativ sosial kontroll som eget begrep, kan være positivt:

Fordelen med begrepet negativ sosial kontroll er at det bidrar til å se underliggende felles trekk mellom forskjellige former for krenkelser og begrensninger i den utsattes liv. Ved å se krenkelsene og begrensningene i sammenheng, synliggjøres utøverens motivasjon, dynamikken i krenkelsene, maktforholdet mellom utøver og utsatt og de samlede skadevirkningene for den utsatte. Begrepet kan dermed bidra til å se den utsattes situasjon i sin helhet.

En person som er utsatt for tvangsekteskap kan også ha vært utsatt for andre handlinger som ledd i et omfattende kontrollregime. Og motsatt, mildere former for negativ sosial kontroll kan være forløpere til mer alvorlige handlinger som tvangsekteskap og ufrivillig utenlandsopphold dersom den utsatte bryter med familiens normer.

Departementet slutter seg til disse vurderingene. Som vist til i punkt 3.3 over, påpeker NOU 2024: 13 også at manglende forståelse i tjenesteapparatet for hva negativ sosial kontroll er og hvordan kontrollen utøves og virker kan være til hinder for at barnet får den hjelpen og støtten det trenger.

6 Oppgavene i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold

6.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo departementet å regulere innholdet i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Departementet viste til at sakenes art og det omfang opplysninger som blir behandlet og delt, samt at opplysningene omhandler sårbare enkeltpersoner og tredjepersoner, tilsier at hjelpetjenestenes oppgaver bør fremgå av lov, i tråd med anbefalingene i den eksterne utredningen.

Departementet foreslo i § 3 første ledd bokstav a til c å angi hva den særskilte innsatsen består av. Forslaget gir en overordnet beskrivelse av de eksisterende hjelpetjenestene slik de foreligger i dag, og hvilke oppgaver de utfører. Departementet understreket at lovforslaget ikke stadfester en nærmere rett for enkeltpersoner til disse hjelpetjenestene. Lovbestemmelsen stadfester heller ikke at myndighetene er forpliktet til å ha tjenestene, og lister ikke uttømmende hvilke oppgaver hjelpetjenestene har eller kan få.

I § 3 andre ledd foreslo departementet en forskriftshjemmel for å kunne forskriftsfeste tilskuddsordninger, støttetilbud og annen bistand for personer i målgruppen for den særskilte innsatsen. Denne forskriftshjemmelen må ses i sammenheng med formålsbestemmelsen om at loven skal sikre kvaliteten i tjenestene. Gjennom forskrift kan departementet ved behov gi nærmere vilkår for støtteordningen for dekning av utgifter til retur for utsatte i utlandet, og for det nasjonale bo- og støttetilbudet.

6.2 Høringsinstansenes syn

13 høringsinstanser har uttalt seg om forslaget til § 3. Av disse støtter storparten forslaget om at å lovfeste hjelpetjenestene som inngår i den særskilte innsatsen, blant annet *Bergen kommune*, *Hjelpekilden Norge* og *Nordlands fylkeskommune*,

men enkelte har merknader til hvordan tjenestene beskrives.

UDI mener at bestemmelsen i liten grad sier noe om oppgavene i tjenestene. Høringsinstansene *Datatilsynet* og *NIM* viser til at oppgavene er bredt definert, og påpeker at det gir vide rammer for behandling og deling av opplysninger og kan være krevende å anvende.

Bufdir anbefaler at det presiseres at det nasjonale, tverretatlige kompetanseteamet også veileder «andre aktører», som kan inkludere trossamfunn, statsforvalter, ressurs- og kunnskapssenter og privatpersoner.

UDI uttaler at begrepet «rådgivere» i første ledd nr. 2 kan være utydelig med tanke på hvem som omfattes av ordlyden, og kan tolkes til å omfatte andre enn mangfoldsrådgiverne, for eksempel kommunalt ansatte rådgivere med kompetanse på negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Direktoratet anbefaler at loven benytter begrepet «mangfoldsrådgivere». Også *Bufdir* har spilt inn at når departementets forslag beskriver hjelpetjenestene i ubestemt form, kan det bli utydelig hvilke grupper loven faktisk gjelder.

Begge direktorater anbefaler videre at detaljerte beskrivelser av tjenestene i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold reguleres i forskrift framfor i loven.

Hjelpekilden Norge har, tilsvarende som til forslaget til definisjoner, spilt inn at arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold ikke må avgrenses mot grupper som utsettes for religiøs eller ideologisk begrunnet kontroll i norske trossamfunn og lukkede miljøer.

Bergen kommune anbefaler at bestemmelsen er mer tydelig på den særskilte innsatsens ansvar for å følge opp formålet med lovforslaget, ved at bestemmelsen bruker formuleringen «skal yte» fremfor «kan yte». Bergen kommune viser til at det vil ansvarliggjøre den særskilte innsatsen i større grad og styrke enkeltpersoners rett på bistand og rettssikkerhet sammenlignet med dagens situasjon.

6.3 Departementets vurdering

I § 3 foreslår departementet å regulere hva som inngår i lovens særskilte innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Paragrafen angir hvilke hjelpetjenester som eksisterer, og oppgavene deres. Dette bidrar til å tydeliggjøre mandatet til tjenestene. Paragrafen skal sammen med begrepsdefinisjonen i § 2 og §§ 4 og 5 også gi et rettslig grunnlag og ramme for behandling og deling av personopplysninger. Dette vil bidra til å styrke et tverrsektorielt arbeid som i dag fremstår som fragmentert.

I paragrafen er hjelpetjenestene betegnet «grupper» og det følger at deres overordnede formål er å forebygge og hindre negativ sosial kontroll og æresmotivert vold og gi bistand til utsatte personer. De tre hjelpetjenestene angitt i loven er et nasjonalt, tverretattlig kompetanseteam, rådgivere som har særlig kompetanse om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold utplassert ved utvalgte skoler, og spesialutsendinger for integreringssaker ved utvalgte norske utenriksstasjoner.

Opgavene er i første ledd nr. 1 til 3 nærmere definert som å veilede og gi annen bistand til personer som er utsatt eller i fare for å bli utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Det følger i tillegg at kompetanseteamet administrerer og koordinerer tilskuddsordninger og støttetilbud for utsatte personer.

Bestemmelsen innebærer ikke at andre offentlige organer eller tjenester er avskåret fra å drive forebyggende arbeid mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold eller gi bistand til utsatte personer.

Enkelte høringsinstanser påpeker at oppgavene er overordnet definert og kan være krevende å basere organenes behandling og deling av personopplysninger på. Departementet vurderer at lovteksten med merknader gir en dekkende beskrivelse av hvilke oppgaver hjelpetjenestene

har. Som det følger av punkt 2.4.2, er hjelpetjenestene involvert i ulike sakstyper, om alt fra mildere former for negativ sosial kontroll, til trusler og tvang eller fare for kjønnslemlestelse eller tvangs-ekteskap. Sakene kan løses gjennom enkeltvis veiledning, ved å sette personen i kontakt med andre deler av tjenesteapparatet eller ved å gi bistand til retur, trygt bosted eller dekning av utgifter til hjemreise til Norge. Bistanden kan ha ulike formål, avhengig av når i forløpet sakene meldes inn og hva den konkrete saken gjelder. I hovedtrekk vil bistanden kunne dreie seg om å avdekke, forebygge og avverge negativ sosial kontroll og æresmotivert vold eller gi oppfølging til personer utsatt for dette. Betegnelsen «veiledning og annen bistand» omfatter disse formålene.

Til forslaget fra UDI om å benytte begrepet «mangfoldsrådgiver», viser departementet til at formålet med § 3 er å beskrive formål med og oppgavene til hjelpetjenestene og ikke hva de heter og hvordan de er organisert. Det fremgår av loven med forarbeider at bestemmelsen omfatter hjelpetjenestene som inngår i den særskilte innsatsen, og ikke enhver rådgiver med kompetanse på negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Departementet vurderer at oppgavene bør angis i loven på det overordnede nivået som er foreslått, fremfor i forskrift, for at formålet med behandling og deling av personopplysninger skal følge av et regelverk som oppfyller krav til klarhet og tilgjengelighet i Grunnloven § 102 og EMK artikkel 8.

Når det gjelder innspillet fra Hjelpekilden Norge, viser departementet til at mandat for tjenestene er nøytralt utformet og at det er lagt til grunn i lovforslaget at fenomenene kan forekomme i ulike miljøer og befolkningsgrupper.

Forslaget til § 3 angir at gruppene nevnt i første ledd «kan», fremfor «skal», yte en særskilt innsats fordi paragrafen ikke stadfester en nærmere rett for enkeltpersoner til tjenestene eller forplikter myndighetene til å ha dem.

7 Behandling av personopplysninger

7.1 Gjeldende rett

Retten til privatliv er vernet etter Grunnloven § 102 og Den europeiske menneskerettskonvensjon (EMK) artikkel 8. Både lagring og deling av personopplysninger vil kunne utgjøre et inngrep i retten til privatliv. Når det gjelder offentlige myndigheters behandling av personopplysninger, har Den europeiske menneskerettsdomstolen (EMD) lagt til grunn en lav terskel for hva som vil utgjøre et inngrep. Ved utformingen av alminnelig lovgivning må staten holde seg innenfor grensene Grunnloven og EMK trekker opp.

Barns rett til privatliv er i tillegg beskyttet av FNs barnekonvensjon, som er innlemmet i norsk rett gjennom menneskerettsloven. Etter artikkel 16. 1. skal ingen barn utsettes for vilkårlig eller ulovlig innblanding i sitt privatliv, sin familie, sitt hjem eller sin korrespondanse, eller ulovlige angrep mot sin ære eller sitt omdømme. Videre følger det at barnet har rett til lovens beskyttelse mot slik innblanding eller slike angrep.

Offentlige myndigheters behandling og deling av personopplysninger må være i overensstemmelse med EUs personvernforordning (forordning om vern av fysiske personer ved behandling av personopplysninger og om fri flyt av slike opplysninger, også kjent som GDPR). Personvernforordningen er innlemmet i norsk rett gjennom personopplysningsloven, jf. personopplysningsloven § 1.

Personopplysninger er enhver opplysning om en identifisert eller identifiserbar fysisk person. Alle former for behandling av personopplysninger, slik som innsamling, registrering, lagring, utlevering og sammenstilling er omfattet av forordningen, jf. personvernforordningen artikkel 4 nr. 2.

For å kunne behandle personopplysninger må det foreligge et gyldig rettsgrunnlag, et såkalt behandlingsgrunnlag, etter personvernforordningen artikkel 6. Videre skal personopplysninger bare samles inn til bestemte angitte formål, og det skal ikke samles inn flere opplysninger enn nødvendig for å oppnå formålet.

De ulike behandlingsgrunnlagene det er mulig å basere behandlingen på, følger av personvernforordningen artikkel 6 nr. 1 a til f. Etter bokstave kan personopplysninger behandles når det er nødvendig for å utføre en oppgave i allmennhetens interesse eller utøve offentlig myndighet som den behandlingsansvarlige er pålagt. Behandling må i tillegg være målrettet og forholdsmessig sett opp mot formålet. Etter bokstave gjelder et krav om et såkalt supplerende rettsgrunnlag. Det er lagt til grunn i forarbeidene til personopplysningsloven, Prop. 56 LS (2017–2018) punkt 6.3.2, at i alle fall lov- eller forskriftsbestemmelser kan utgjøre et supplerende rettsgrunnlag.

Ved utformingen av det supplerende rettsgrunnlaget, må det tas hensyn til EMK artikkel 8 og Grunnloven § 102, i tillegg til legalitetsprinsippet i Grunnloven § 113. Etter legalitetsprinsippet og EMK artikkel 8 må rettsgrunnlaget oppfylle kravet til klarhet, nødvendighet og forholdsmessighet. Det rettslige grunnlaget bør være tydelig og presist, og anvendelsen bør være forutsigbar for personer som omfattes av det. En mer inngripende behandling av personopplysninger tilsier et strengere krav til utformingen av det supplerende rettsgrunnlaget. Det kan innebære at rettsgrunnlaget bør angi utdypende vilkår for behandlingen av personopplysninger, slik som hvilke personopplysninger som kan behandles, av hvem, og formålsbegrensninger.

Ved behandling av såkalte særlige kategorier av personopplysninger gjelder i tillegg kravene i personvernforordningen artikkel 9. Særlige kategorier personopplysninger omfatter blant annet etnisk opprinnelse, politisk oppfatning, religion og filosofisk overbevisning, helse, seksuelle forhold eller seksuelle orientering, jf. artikkel 9 nr. 1. Behandling av slike opplysninger kan skje dersom det er nødvendig av hensyn til allmenne interesser, forutsatt at behandlingen skjer på grunnlag av nasjonal rett som skal «stå i et rimelig forhold til det mål som søkes oppnådd, være forenlig med det grunnleggende innholdet i retten til vern av personopplysninger og sikre egnede og særlige tiltak for å verne den registrertes grunnleggende

rettigheter og interesser», jf. artikkel 9 nr. 2 bokstav g.

Etter personvernforordningen artikkel 10 kan opplysninger om straffedommer eller lovovertridelser behandles dersom det er tillatt i henhold til medlemsstatenes nasjonale rett som sikrer nødvendige garantier for de registrertes rettigheter og friheter.

Personopplysninger kan brukes til statistikk og forskning uten at dette anses som et uforenlig formål med det opprinnelige innsamlingsformålet, jf. personvernforordningen artikkel 6 nr. 4 og 5 nr. 1 bokstav b. Også særlige kategorier av personopplysninger kan behandles for slike formål uten samtykke fra den registrerte, forutsatt at samfunnets interesse i at behandlingen finner sted, klart overstiger ulempene for den enkelte, jf. personopplysningsloven § 9 første ledd. En forutsetning er at statistikken er anonym og kun viser aggregerte data, jf. fortalen til personvernforordningen punkt 162. Behandling av personopplysninger, inkludert særlige kategorier av personopplysninger til statistiske formål, skal skje i tråd med de nødvendige garantier etter artikkel 89 nr. 1. Etter artikkel 89 er tiltak for å sikre dataminimering sentralt.

7.2 Hjemmel og vilkår for behandling av personopplysninger

7.2.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet redegjorde departementet for at mangfoldsrådgiverne i IMDi og Bufdir ved sekretariatsoppgavene i Kompetanseteamet ikke har et tilfredsstillende behandlingsgrunnlag for behandling av opplysninger i sitt arbeid mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Departementet viste til at de bistår utsatte i enkeltsaker (førstelinjetjeneste) og i den forbindelse har behov for å samle inn, nedtegne og lagre personopplysninger og bruke personopplysninger i saksbehandling, men i dag mangler rettslig grunnlag for dette i regelverket.

Departementet redegjorde for at de øvrige offentlige organene representert i hjelpetjenestene, har et tilfredsstillende grunnlag for behandling av personopplysninger i eget sektorlovverk. Det gjelder representantene fra AVdir, Bufdir ved veiledning etter barnevernsloven, IMDi ved veiledning i bosettingsspørsmål, Hdir, POD og UDI i Kompetanseteamet. Departementet presiserte at også spesialutsendingene for integreringssaker har tilfredsstillende behandlingsgrunnlag i utenriksstjenesteloven for sitt arbeid.

I høringsnotatet foreslo departementet en egen bestemmelse om behandling av personopplysninger i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, i § 4, for å gi et behandlingsgrunnlag for mangfoldsrådgiverne i IMDi, Bufdir ved sekretariatsoppgavene i Kompetanseteamet og IMDis representant i Kompetanseteamet ved veiledning om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Departementet foreslo at disse offentlige organene kan behandle personopplysninger når det er «nødvendig» for å utføre oppgaver nevnt i loven eller gitt i medhold av loven.

Departementet foreslo i lovforslaget § 4 fjerde ledd en hjemmel for nærmere regulering i forskrift av hvilke offentlige organer som har adgang til å behandle opplysninger etter bestemmelsen, hvilke personopplysninger som kan behandles og andre regler om behandling av personopplysninger.

7.2.2 Høringsinstansenes syn

20 av høringsinstansene har uttalt seg om forslaget om behandling av personopplysninger i § 4. Av disse støtter storparten hovedtrekkene i forslaget, eventuelt med merknader, blant annet *Akershus fylkeskommune*, *Barneombudet*, *Bufdir*, *Flerkulturelt råd i Akershus fylkeskommune*, *Foreldreutvalget for grunnskoleopplæringen*, *IMDi*, *Nordland fylkeskommune*, *Oslo kommune* og *UDI*.

Datatilsynet viser til at behandlingsformålene er vidt formulert i forslaget og uttaler at når kriteriene skal favne alle omstendigheter, blir det både vagt og vanskelig å håndtere for de som skal bruke regelverket. De mener det kan medføre at de som anvender regelverket ikke bruker hele det tenkte anvendelsesområdet, for ikke å gjøre feil. Tilsynet anbefaler at det utredes nærmere om bestemmelsen skal oppstille ulike rammer eller terskler for når personopplysninger kan behandles, sett opp mot de konkrete og aktuelle sakene. Det påpekes også at det følger av høringsnotatet at personvernkonsekvensene for tredjepersoner er store og at det i høringsnotatet likevel raskt blir konkludert med at også personverninngrepet for denne kretsen av personer vil være forholdsmessig. *Datatilsynet* mener at det er en svakhet med forslaget at det ikke er gjort en mer omfattende og dyptgående vurdering av de ulike aspektene med personvernet til de personene som blir berørt.

UDI uttaler at loven i svært liten grad regulerer hvilke oppgaver som skal utføres, med unntak av det som fremgår av § 3 første ledd.

Bufdir og *Antirasistisk senter* mener loven bør presisere at personopplysninger ikke kan brukes til andre formål, for eksempel i utlendingssaker eller politisaker. Direktoratet viser til at representantene fra POD, UDI og Nav kan få personinformasjon som utløser plikter i eget sektorregelverk. For eksempel kan politiets etterforskningsplikt være til hinder i arbeidet med bo- og støttetilbudet, hvor utsatte personer må dele opplysninger med *Bufdir* og politiet om sin trusselsituasjon, som kan inkludere opplysninger om straffbare forhold og utløse en etterforskningsplikt for politiet. *Bufdir* erfarer at utsatte trekker seg fra hjelpetilbudet av frykt for at informasjonen de deler, blir brukt som grunnlag for en etterforskning mot deres vilje. *Antirasistisk senter* mener en slik begrensning er viktig for å unngå at tillit til hjelpeapparatet svekkes og at minoriteter utsettes for uforholdsmessige inngrep i privatlivet. Også *MiRA-Senteret* uttaler at tilliten til hjelpeapparatet er avgjørende for at utsatte kvinner tør å søke hjelp og at dette er særlig viktig for kvinner som lever med vold, kontroll eller trusler fra familie eller nærmiljø.

Advokatforeningen har innspill til vilkåret om at opplysninger skal deles når det er «nødvendig». De mener at bestemmelsen peker på relativt brede formål i § 3 og mener lovteksten eller forskriften bør være mer konkret og gi et tydeligere rammeverk for hva det er forsvarlig å dele av opplysninger, når og hvordan. De uttaler at

Det vil være stor forskjell på hva som er «nødvendig» å dele og behandle for å gi generell veiledning på en skole og hva som er «nødvendig» for å stanse et umiddelbart forestående tvangsekteskap.

Man bør ikke regne med at alle førstelinjeansatte i offentlig organer, som NAV, UDI, skoler, barnevernstjenesten osv., har inngående kjennskap til læren om nødvendighet, som vi finner i lovgivningen om menneskerettigheter (EMK) og personvern (GDPR). Advokatforeningen er bekymret for at lovgiver skyver tolkningsansvaret og -risikoen over på ansatte i det offentlige, som ikke har nødvendig kunnskap til å kunne følge den kompliserte læren om nødvendighet som finnes i rettspraksis og juridisk teori.

Politidirektoratet legger til grunn at forslaget til ny lovhjemmel i § 4 og § 5 ikke er ment å endre reguleringen av politiets behandling, herunder utlevering, av personopplysninger og mener dette må synliggjøres i det videre lov- og forskriftsarbeidet.

Også *Datatilsynet* etterspør en nærmere vurdering og utredning av hvordan lovforslaget passer med politiregisterlovens regler om behandling, og særlig deling, av opplysninger til politimessige formål.

7.2.3 Departementets vurdering

Paragrafen regulerer behandlingen av personopplysninger i arbeidet i særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, og stiller vilkår for behandlingen. Paragrafen skal også ivareta personvernet til de utsatte og andre personer.

Bestemmelsen i § 4 første ledd må ses i sammenheng med § 2 om definisjoner og § 3 om hjelpetjenestene og oppgavene deres.

Forslaget gir hjemmel for behandling av personopplysninger der det er avdekket mangler ved eksisterende behandlingsgrunnlag. Det innebærer at mangfoldsrådgiverne i IMDi og *Bufdir* ved sekretariatsoppgavene i Kompetanseteamet får et behandlingsgrunnlag for personopplysninger, i tråd med anbefalingene i den eksterne utredningen (punkt 2.3).

Forslaget vil i tillegg innebære at IMDis representant i Kompetanseteamet får et nytt behandlingsgrunnlag, for behandling av personopplysninger ved veiledning om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. På tilsvarende måte vil forslaget kunne gi andre offentlige organer representert i hjelpetjenestene behandlingsgrunnlag for veiledning om denne tematikken, dersom det avdekkes behov.

Etter lovforslaget § 4 første ledd, skal disse offentlige organene kunne behandle personopplysninger, inkludert særlige kategorier personopplysninger og opplysninger om straffbare forhold og lovovertrедelser, når det er nødvendig for å utføre oppgaver etter § 3 første og andre ledd. Hjemmelen omfatter den eller de personene som utfører oppgaver i hjelpetjenestene.

Grunnlaget for behandling av personopplysninger følger av § 3 første ledd, som beskriver hjelpetjenestene og oppgavene deres, jf. punkt 2.4.2. Hjelpetjenestenes oppgaver slik de fremgår av bestemmelsen, vil utgjøre formålet med behandlingen av personopplysninger. Grunnlaget følger i tillegg av § 3 andre ledd, som er en forskriftshjemmel for å kunne gi forskrift om støtte-tilbud, støtteordninger og annen bistand for personer i målgruppen for den særskilte innsatsen, for eksempel det nasjonale bo- og støttetilbudet eller ordningen for dekning av utgifter til hjemreise fra utlandet.

Bestemmelsen i § 4 første ledd vil ikke gi de øvrige offentlige organene representert i hjelpetjenestene et nytt behandlingsgrunnlag. Det gjelder representantene for AVDir, Bufdir ved veiledning om barnevernsloven, Hdir, IMDi ved veiledning om bosetting, POD og UDI i Kompetanseteamet, som det er vurdert at har tilfredsstillende behandlingsgrunnlag i sektorregelverket. Det samme gjelder spesialutsendingene for integreringssaker.

Behandlingen av personopplysninger i det ordinære tjenesteapparatet, som skole, krisesentre, politi, barnevern, utenrikstjenesten og helse- og omsorgstjenestene, er ikke foreslått regulert særskilt i loven.

I høringsnotatet foreslo departementet som et eget behandlingsalternativ at opplysninger kan behandles når det er nødvendig for å utføre oppgaver *relatert til* oppgavene nevnt i § 3 første ledd. Bakgrunnen er at tjenestene kan ha behov for å behandle personopplysninger i forbindelse med oppgaver som ikke følger direkte av tjenestenes mandat, men skjer i forbindelse med gjennomføringen av disse oppgavene. Departementet opprettholder denne adgangen, men vurderer at det ikke er behov for at hjemmelen gis i et eget alternativ, og viderefører ikke dette alternativet i lovbestemmelsen i § 4. Adgangen til å behandle opplysninger ved relaterte oppgaver er etter departementets vurdering omfattet av første alternativ om «nødvendig for å utføre oppgaver nevnt i § 3 første ledd».

Personopplysninger kan behandles når det er «nødvendig» for å utføre oppgaver nevnt i loven eller gitt i medhold av loven. Vilkåret innebærer at det ikke skal innhentes eller på annen måte bli behandlet flere opplysninger enn det som trengs for formålet, og at opplysningene skal være relevante og ha saklig sammenheng med formålet med behandlingen. Opplysningene må enten alene eller sett i sammenheng med andre opplysninger kunne ha betydning for å ivareta formålet. Nødvendighetskravet vil være oppfylt også dersom det er nødvendig å behandle en opplysning for å avklare om den er relevant for den konkrete saken. Bestemmelsen åpner eksempelvis opp for at de offentlige organene representert i hjelpetjenestene kan vurdere alle personopplysninger som kan være relevante for å avklare om en person kan være utsatt for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold.

Datatilsynet anbefaler å oppstille ulike rammer eller terskler for når personopplysninger kan behandles sett opp mot de konkrete og aktuelle sakene. Også Advokatforeningen peker på at hva

som er «nødvendig» å dele vil være ulikt avhengig av hva saken gjelder. Departementet vurderer at det er et tilstrekkelig vilkår for behandling av personopplysninger at behandlingen er «nødvendig» for å løse oppgavene nevnt i loven. Avhengig av hva den konkrete saken gjelder, vil ulike opplysninger og ulik bruk av opplysningene kunne være nødvendig. Som det fremgår i punkt 2.4.2, kan hjelpetjenestene veilede og bistå i ulike saker, om blant annet trusler og vold, tvangsekteskap eller ulike former for negativ sosial kontroll, inkludert ufrivillig opphold i utlandet. De som anvender regelverket, vil være nærmest til å vurdere hvilke opplysninger det i de konkrete sakene er nødvendig å behandle. Vilkåret om nødvendighet setter samtidig skranker for anvenderens skjønn. Anvendelsen av bestemmelsen vil kunne omtales nærmere i veileder til loven og ved behov reguleres nærmere i forskrift. Det er en begrenset krets av personer som skal anvende regelverket, og god og lik opplæring i regelverket vil derfor være mulig. Departementet vurderer at disse forholdene vil sørge for tilstrekkelig forutberegnelighet for de som skal bruke regelverket, og for utsatte og eventuelle tredjepersoner.

Enkelte høringsinstanser er bekymret for at innsamlede opplysninger kan benyttes til andre formål enn de ble innsamlet for, for eksempel i utlendingssaker eller politisaker. Departementet mener dette er konsekvenser som allerede følger av sektorregelverket og vurderer det ikke som aktuelt å gjøre unntak fra disse. Det innebærer at i den grad representanter fra for eksempel UDI, POD eller AVDir mottar opplysninger som utløser plikter etter sektorregelverket, gjelder sektorregelverket for representantenes behandling av opplysningene.

Når det gjelder Datatilsynets innspill om behov for ytterligere vurderinger av personvernkonsekvenser for tredjepersoner, ble dette vurdert i høringsnotatet. Departementet uttalte at forslaget vil kunne ha store personvernkonsekvenser for denne gruppen, som følge av at opplysningene kan handle om sensitive forhold som vold, religion, etnisitet og lovovertridelser, at tredjepersonene ofte ikke har kjennskap til at behandlingen finner sted, og at opplysningene kan bli behandlet, og særlig delt mellom ulike offentlige aktører og i alvorlige tilfeller brukes til påtale og straffefølgning eller tiltak etter barnevernsloven. Disse vurderingene er del av bakgrunnen for forslaget om å fastsette rammer for behandling av personopplysninger i formell lov, jf. også punkt 7.1.

Departementet holder fast ved at i saker som omhandler mulige straffbare forhold, vil behand-

ling av opplysninger om tredjepersoner kunne være et forholdsmessig inngrep i personvernet og privatlivet. Det gjelder ikke minst dersom tredjepersonen selv er volds- eller trusselutøver, eller dersom tredjepersoner er barn som er berørt av handlingene direkte eller indirekte og formålet med behandlingen faller inn under lovforslaget § 3. Departementet viser til at personopplysninger i alle tilfelle bare skal innhentes, lagres og deles i den utstrekning det er nødvendig for å gi bistand i saken. Vilåret innebærer at det kan behandles personopplysninger om tredjepersoner i en kartleggings- og undersøkelsesfase for å avklare hva saken gjelder og om det er nødvendig med ytterligere oppfølging. Også her gjelder at opplysningene må ha en saklig sammenheng med formålet.

7.3 Utgangspunktet om samtykke og adgangen til å gjøre unntak

7.3.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i § 4 andre ledd at personopplysninger så langt som mulig skal innhentes i samarbeid med den som ber om bistand, eller slik at personen har kjennskap til innhenting. Departementet uttalte at personopplysninger som utgangspunkt ikke skal behandles eller deles mot den utsattes samtykke, med mindre det er nødvendig for å yte forsvarlig bistand.

Departementet bemerket at det i alle tilfelle vil være viktig at den utsatte får informasjon om hvordan tjenestene bruker opplysningene, og hvilke konsekvenser det kan få.

7.3.2 Høringsinstansenes syn

AVdir, Barneombudet, Datatilsynet, IMDi, NIM, UDI og Sør-Øst politidistrikt har uttalt seg om forslaget i § 4 andre ledd om at opplysningene så langt som mulig skal innhentes i samarbeid med personen som ber om bistand. Høringsinstansene støtter at opplysninger som utgangspunkt ikke skal behandles eller deles uten de utsattes samtykke, men har etterlyst en klargjøring av vurderingen. Datatilsynet uttaler at de er enig i at samtykke ikke er et egnet rettslig grunnlag etter personvernregelverket, særlig for tredjepersoner, men støtter at lovutkastet legger opp til at innhenting av de utsattes personopplysninger hovedsakelig skal skje i samråd med de utsatte selv.

Instansene etterlyser samtidig en klargjøring av når opplysninger kan behandles uten samtykke. Barneombudet foreslår at det inntas en

tydelig definisjon av hvor terskelen for hva som er forsvarlig bistand ligger, og mener at dersom forsvarlig bistand er et vilkår for deling av informasjon, bør det tas inn i loven. Ombudet mener det er behov for en felles forståelse av hva som ligger i forsvarlig bistand i denne regelen, avvergingsplikten og meldeplikten til barnevernstjenesten.

NIM viser til at personopplysninger så langt som mulig skal innhentes i samarbeid med personen som ber om bistand eller slik at personen har kjennskap til innhenting, og at det i merknadene heter at det «i alle tilfelle» vil «være viktig at den utsatte får informasjon om hvordan tjenestene bruker opplysningene, og hvilke konsekvenser det kan få». De mener det dermed er uklart hva som ligger i «så langt som mulig».

7.3.3 Departementets vurdering

Av bestemmelsen følger at personopplysninger som utgangspunkt skal innhentes i samarbeid med den utsatte eller slik at den utsatte har kjennskap til innhenting. Dette innebærer ikke et krav om samtykke etter personvernforordningen, men er kun en føring i loven om at personopplysningene så langt som mulig skal innhentes i samarbeid med den utsatte.

Bestemmelsen bruker ikke begrepet samtykke, men forutsetningen om at den utsatte som utgangspunkt skal være klar over og medvirke til innhenting, forutsetter i praksis samtykke fra personen.

Bestemmelsen er begrunnet i hensynet til personenes tillit til tjenestene, som kan svekkes dersom det åpnes for behandling av mange og sensitive personopplysninger uten at personen har kjennskap til det.

Ettersom bestemmelsen kun oppstiller et utgangspunkt om innhenting i samarbeid med personen, er det adgang til å innhente opplysninger uten medvirkning fra den utsatte.

Opplysninger kan alltid behandles mot den utsattes samtykke dersom straffelovens avvergingsplikt eller meldeplikten til barneverntjenesten foreligger, eller der det følger av sektorlovgivningen ellers. I andre tilfeller må hjelpetjenestene kunne behandle opplysninger dersom andre omstendigheter i saken gjør at frivillighetsprinsippet ikke kan benyttes, for eksempel dersom saken er brakt inn via et familiemedlem, en venn eller annen kontaktperson av den utsatte.

Departementet vil vurdere en nærmere klargjøring av vilkår for innhenting av opplysninger i forskrift til loven.

7.4 Bruk av personopplysninger til statistikk og analyser

7.4.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i § 4 tredje ledd at personopplysninger skal kunne brukes til utarbeidelse av statistikk og analyse, dersom formålet ikke kan oppnås ved bruk av anonymiserte opplysninger. Forslaget innebærer et selvstendig behandlingsgrunnlag for viderebehandling av personopplysninger til statistikk som ikke er anonym, det vil si hvor informasjonen i statistikken gjør det mulig å identifisere enkeltpersoner.

Forslaget uttrykker også at det skal benyttes anonymiserte opplysninger dersom det er mulig. Formuleringen er i tråd med prinsippet om dataminimering i personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b og nødvendige garantier etter personvernforordningen artikkel 89.

7.4.2 Høringsinstansenes syn

NIM og UDI har uttalt seg om § 4 tredje ledd om bruk av personopplysninger til statistikk.

Direktoratet mener at høringsnotatet ikke i tilstrekkelig grad har problematisert behovet for å benytte personopplysninger til utarbeidelse av statistikk, og mener det bør adresseres hvem som skal være behandlingsansvarlig for behandlingen av personopplysninger. Det blir vist til at det er den behandlingsansvarlige som må sikre at løsningen har innebygd personvern, og at den registrertes rettigheter etter personvernregelverket ivaretas og etablerer nødvendige garantier i tråd med personvernforordningen artikkel 89.

NIM er positiv til at departementet henviser til minste inngreps prinsipp ved at statistikken som utgangspunkt skal benytte anonymiserte opplysninger, men mener det er uklart når departementet vurderer at behovet for å benytte personopplysninger vil kunne eksistere.

7.4.3 Departementets vurdering

Departementet viderefører forslaget, med en justering.

Departementet foreslår i § 4 tredje ledd en hjemmel for bruk av innsamlede opplysninger til analyser for innsikt og utvikling av hjelpetjenestene etter § 3 første ledd.

Behandlingsgrunnlaget for viderebehandling av personopplysninger til ikke-anonym statistikk, videreføres ikke.

Hjelpetjenestenes saksstatistikk brukes til to formål: til utarbeidelse av statistikk til offentlig tilgjengelige rapporter og til interne analyser for innsikt og utvikling av tjenestene samt kompetanseheving.

I statistikken som publiseres i offentlig tilgjengelige rapporter tas det grep for å hindre enhver mulighet for identifisering av enkeltpersoner. Her foreligger derfor ikke behov for et behandlingsgrunnlag som tillater bruk av personopplysninger, og dette videreføres ikke. Viderebehandling av personopplysninger til anonym statistikk krever ikke et selvstendig behandlingsgrunnlag, og vil være lovlig på grunnlag av bestemmelsen i § 4 første ledd, jf. personvernforordningen artikkel 5 nr. 1 bokstav b.

Statistikken over alle innkomne saker, som benyttes internt til analyser for innsikt og utvikling, inneholder en rekke flere opplysninger om enkeltpersoner, blant annet mer detaljerte bekymringskategorier. Den eksterne utredningen viste til at det foreligger mulighet for å identifisere enkeltpersoner basert på informasjonen i denne statistikkløsningen, siden den inneholder et større omfang av opplysninger. Opplysninger som indirekte kan bidra til å identifisere en person, er å regne som personopplysninger. For denne interne statistikken som benyttes til analyser mv., er det derfor behov for et selvstendig behandlingsgrunnlag (jf. punkt 7.1).

Departementet foreslår at § 4 tredje ledd gir selvstendig behandlingsgrunnlag for bruk av innsamlede opplysninger til utarbeidelse av analyser for innsikt og utvikling av hjelpetjenestene etter § 3 første ledd. Analysene må være utarbeidet av disse hjelpetjenestene og gjelde oppgavene etter samme bestemmelse. Analysene skal være uten individualiserende kjennetegn, med mindre det er nødvendig ut fra formålet med behandlingen. Dette er i tråd med prinsippet om dataminimering etter personvernforordningen artikkel 5 første ledd bokstav c.

Departementet vil vurdere nærmere regulering av behandlingsgrunnlag for statistikkløsningen i forbindelse med fastsettelse av forskrift til loven.

7.5 De registrertes rettigheter

7.5.1 Forslaget i høringsnotatet

Departementet foreslo i høringsnotatet en hjemmel til å regulere krav til behandlingen av personopplysninger nærmere i forskrift. Departementet foreslo videre i forslaget til forskrift § 4, som lå

vedlagt høringen av lovforslaget, at de offentlige organene nevnt i forskriften § 1 er behandlingsansvarlige for egen behandling av personopplysninger.

7.5.2 Høringsinstansenes syn

Om lag 10 høringsinstanser har innspill som gjelder de registrertes rettigheter etter personvernforordningen, og har etterspurt nærmere vurderinger, blant andre *Asker kommune*, *Barneombudet*, *Datatilsynet*, *Den norske legeforening*, *FRI*, *Kirkens bymisjon*, *Norges Kristne Råd* og *Norges Røde Kors*.

Datatilsynet etterlyser en bredere og mer inngående vurdering av den registrertes rettigheter, slik som oppbevaring, lagringstid og sammenstilling av opplysninger. Tilsynet mener forslaget bør oppstille flere personverngarantier enn det som fremgår av høringsforslaget, ettersom både formålet med loven, og adgangen til å både behandle og dele personopplysninger og taushetsbelagt informasjon etter *Datatilsynets* vurdering er vidt formulert. De viser til at barn har en rett på særskilt beskyttelse av sitt personvern og savner vurderinger av hvordan organene skal forholde seg til ulike personvernrettigheter og garantier når den som er utsatt eller tredjeperson er et barn. Samlet sett mener *Datatilsynet* at forslaget ikke inneholder en tilstrekkelig omfattende og utfyllende vurdering av personverninngrepet og personvernkonsekvensene, særlig knyttet til barn.

Kirkens bymisjon støtter at informasjonsplikten ikke skal gjelde overfor tredjeparter når den utsatte selv ber om bistand, slik det er adgang til etter personvernforordningen artikkel 14 nr. 5 bokstav d og slik det er omtalt i den eksterne utredningen vedlagt høringsnotatet. Det er et nødvendig unntak for å sikre at personer våger å søke hjelp uten frykt for utilsiktet eksponering. Samtidig mener *Kirkens bymisjon* at denne typen unntak ikke bør gjelde overfor den utsatte selv og at når andre enn den utsatte gir opplysninger, må tjenestene fortsatt være forpliktet til å informere den det gjelder, i tråd med artikkel 14. De mener dette er helt avgjørende for å bevare tillit og ivareta retten til privatliv, særlig når delingen kan ha direkte konsekvenser for den utsattes sikkerhet, relasjoner og fremtidige samarbeid med tjenestene.

Norges Kristne Råd mener retten til innsyn, retting og sletting etter personvernforordningen artikkel 15 – 17 bør komme frem av lovteksten, og mener det bør innføres krav om periodisk sletting av data.

FRI anbefaler at det etableres særskilte personverngarantier for opplysninger knyttet til kjønns- og seksualitetsmangfold.

7.5.3 Departementets vurdering

Spørsmål knyttet til de registrertes rettigheter er ikke særskilt omtalt i høringsnotatet. Opplysninger lagres per i dag ikke i egne journalsystemer for hjelpetjenestene, men i arkivsystemene til de offentlige organene representert i hjelpetjenestene. Disse organene er underlagt reglene i personopplysningsloven og personvernforordningen ved sin behandling av personopplysninger. Det inkluderer retten til informasjon i artikkel 12 – 14, og rett til retting og sletting i artikkel 16 og 17.

Arkivloven gjelder også for de offentlige organene representert i hjelpetjenestene, med egne regler om arkiv og lagring mv.

Departementet vil vurdere høringsinstansenes innspill om regulering av de registrertes rettigheter og behandlingen av personopplysninger nærmere i forbindelse med fastsettelse av forskrift til loven.

Når det gjelder barns personvernrettigheter, vurderer departementet at barn bør få alderstilpasset informasjon om hvordan opplysninger brukes og deles. Også dette vil reguleres nærmere i forskrift til loven.

Når det gjelder personopplysninger om tredjepersoner, kan hjelpetjenestene ofte ha behov for å behandle personopplysninger om slike personer siden sakene kan inneholde opplysninger om både familiemedlemmer og andre nærstående i tillegg til den utsatte personen. Dette kan være opplysninger om familietilknytning, vold, religion og etnisitet. Det kan være behov for at opplysningene behandles uten at personen har kjennskap til det. Behandlingen utgjør et inngrep i privatlivet til disse tredjepersonene.

Informasjonsplikten etter artikkel 14 er ikke absolutt. Personvernforordningen artikkel 14 nr. 5 bokstav d og personopplysningsloven § 16 første ledd bokstav d gir unntak fra informasjonsplikten for opplysninger omfattet av lovfestet taushetsplikt. De ansatte i de offentlige organene representert i hjelpetjenestene, er alle underlagt taushetsplikt etter forvaltningsloven § 13 om opplysninger om noens «personlige forhold». En persons opplysninger som handler om å være utsatt, eller stå i fare for å bli utsatt, for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold, vil være underlagt taushetsplikt, også overfor tredjepersoner opplysningene handler om. De behandlingsansvarlige i medhold av personvernforordningen

artikkel 14 nr. 5 bokstav d og personopplysningsloven § 16, kan derfor lovlig unnlate å informere tredjepersoner om at det behandles personopplysninger om dem.

Departementet viser til at dersom tredjepersoner mottar informasjon om opplysningene som behandles, kan det ha som konsekvens at utsatte ikke ønsker å kontakte tjenestene for hjelp av frykt for at det blir kjent for andre. Opplysningene i sakene handler i tillegg ofte om slikt som fysisk og psykisk helse, slektskap og familieforhold, seksualitet, frykt for vold mv., som den enkelte kan ønske å holde for seg selv. Departementet aner-

kjenner at behandling av opplysninger utgjør et inngrep i privatlivet og personvernet til tredjepersoner, men vurderer at hensynet til den utsatte og tilliten til tjenestene tilsier at det likevel ikke skal gjelde en plikt til å informere tredjepersoner om at det behandles personopplysninger om dem.

Departementet vurderer at det ikke er behov for å etablere særlige personverngarantier for behandling av opplysninger om kjønns- og seksualitetsmangfold, slik *FRI* etterspør. Departementet viser til at slike opplysninger i alle tilfelle kun skal behandles når det er «nødvendig» for nærmere definerte formål.

8 Adgang til deling av taushetsbelagte opplysninger

8.1 Gjeldende rett

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan, har taushetsplikt om det de i forbindelse med tjenesten får vite om noens personlige forhold, jf. forvaltningsloven § 13 første ledd nr. 1. Taushetsplikten omfatter blant annet opplysninger om fysisk og psykisk helse, seksuell orientering og politisk eller religiøs overbevisning, kriminelle handlinger og lovbrudd som har skjedd i privat sammenheng samt opplysninger om mistanke om lovbrudd.

Taushetsplikten er til hinder for at taushetsbelagte opplysninger gjøres kjent for «andre». Taushetsbelagte opplysninger kan bare deles med personer i eget organ eller med andre forvaltningsorganer dersom det er tillatt etter lov eller forskrift i medhold av lov.

Forvaltningsloven, straffeloven, barnevernsloven og sektorregelverket har regler om unntak fra taushetsplikten for offentlige organer som kan gi grunnlag for deling av taushetsbelagte opplysninger i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll.

Forvaltningsloven §§ 13 a og 13 b inneholder flere unntak fra taushetsplikten i § 13 første ledd. Etter § 13 b første ledd nr. 2 kan taushetsbelagte opplysninger brukes «for å oppnå det formål de er gitt eller innhentet for», blant annet «i forbindelse med saksforberedelse, avgjørelse, gjennomføring av avgjørelsen, oppfølging og kontroll». Etter § 13 b første ledd nr. 2 kan opplysninger formidles til personer i andre forvaltningsorganer, og i prinsippet også til andre. Bestemmelsen er først og fremst aktuell for informasjonsdeling under de forskjellige trinnene av behandlingen eller oppfølgingen av den saken opplysningene er innhentet i forbindelse med. Unntaket dekker i utgangspunktet ikke deling av personopplysninger mellom organer som har egne, uavhengige saker knyttet til en person selv om tematikken er tilgrensende, dersom det ikke er nødvendig for å oppnå formålet de er gitt eller innhentet for.

Etter forvaltningsloven § 13 b første ledd nr. 7 kan forvaltningsorganer også dele opplysningene med andre så langt det er nødvendig for å unngå

fare for liv eller helse. Fare for liv eller helse i bestemmelsens forstand kan oppstå i en rekke ulike situasjoner og skyldes mange ulike forhold, inkludert straffbare handlinger. Bestemmelsen er ment som en nokså snever unntaksregel, som skal bare åpne for deling i nødrettslignende tilfeller.

Etter straffeloven § 196 har enhver en plikt til å avverge enkelte alvorlige straffbare handlinger eller følgene av slike lovbrudd. Dette kan skje ved anmeldelse, melding til barnevernstjenesten eller på en annen måte. Avvergingsplikten oppstiller en opplysningsplikt om slike lovbrudd og går foran all taushetsplikt. Lovbrudd som omfattes av avvergingsplikten er blant annet tvangsekteskap etter straffeloven § 253, grov menneskehandel etter straffeloven § 258, ekteskap med noen under 16 år etter straffeloven § 262 annet ledd og kjønnslemlestelse etter straffeloven § 284.

Enhver som utfører tjeneste eller arbeid for et forvaltningsorgan har i nærmere angitte tilfeller også en plikt til å melde fra til barnevernstjenesten, etter barnevernsloven § 13-2 og flere særlover, som barnehageloven § 46, opplæringsloven § 24-3 mv. Meldeplikten går foran taushetsplikten. Meldeplikten etter barnevernsloven § 13-2 inntreffer blant annet dersom det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet, utsatt for alvorlige mangler ved den daglige omsorgen eller annen alvorlig omsorgssvikt, og når det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli utnyttet til menneskehandel. Også negativ sosial kontroll kan falle inn under bestemmelsen.

8.2 Hjemmel og vilkår for deling av taushetsbelagte opplysninger

8.2.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet redegjorde departementet for at de offentlige organene representert i hjelpetjenestene ofte har behov for å dele opplysninger med hverandre i arbeidet med enkeltsaker. De har også behov for å dele opplysninger med det øvrige, ordinære tjenesteapparatet.

Departementet viste til at de offentlige organene mangler et tilfredsstillende rettslig grunnlag for deling av personopplysninger i arbeidet i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Det gjaldt både internt mellom de offentlige organene representert i Kompetanseteamet, mellom de tre hjelpetjenestene og med det øvrige, ordinære tjenesteapparatet som barnevern, skole, helsetjeneste og politi mv.

Departementet foreslo en egen paragraf om deling av taushetsbelagte opplysninger, i § 5.

I § 5 første ledd første punktum foreslo departementet en hjemmel for deling av opplysninger mellom de offentlige organer representert i hjelpetjenestene omfattet av § 3. I § 5 første ledd andre punktum foreslo departementet en hjemmel for deling av taushetsbelagte opplysninger fra offentlige organer omfattet av første punktum, til offentlige organer som ikke er gitt oppgaver etter loven.

Departementet foreslo at opplysninger kan deles når det er nødvendig for å utføre oppgaver nevnt i § 4 første ledd. Dette gjelder oppgaver nevnt i § 3 første ledd eller gitt i medhold av § 3 andre ledd.

Departementet foreslo i § 5 andre ledd at private som utfører oppgaver for staten, fylkeskommunen eller kommune, og privatskoler godkjent etter privatskolelova eller opplæringslova § 22-1, skal regnes som offentlige organer etter denne loven.

Departementet foreslo i § 5 tredje ledd at dersom det er tilstrekkelig for å oppnå formålet, skal opplysningene kun utleveres i statistisk form, eller ved at individualiserende kjennetegn utelates på annen måte.

Departementet foreslo i § 5 fjerde ledd en hjemmel for å kunne fastsette i forskrift nærmere vilkår for deling av personopplysninger, hvilke personopplysninger som kan deles og mellom hvilke offentlige organer.

I forslaget var det ikke gjort unntak fra reglene om taushetsplikt som gjelder for det øvrige tjenesteapparatet som ikke er tillagt særskilte oppgaver mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

8.2.2 Høringsinstansenes syn

20 høringsinstanser har uttalt seg om forslaget om deling av taushetsbelagte opplysninger. Et flertall av høringsinstansene støtter forslaget om å etablere hjemmel for deling av opplysninger, eventuelt med enkelte merknader, blant andre *Akershus fylkeskommune*, *Barneombudet*, *Bergen kommune*, *Bufdir*, *Nordland fylkeskommune*, *Nordland politi-*

distrikt, *Oslo politidistrikt*, *Trøndelag*, *Troms og Finnmark* og *Nordland statsadvokatembeter*, *UNE* og *Utdanningsforbundet*.

Utdanningsforbundet støtter behovet for å lage et godt hjemmelsgrunnlag i saker om negativ sosial kontroll og æresrelatert vold. De viser til at personer som utsettes for eller står i fare for å bli utsatt for negativ sosial kontroll, er i en ekstremt sårbar situasjon og deres personlige forhold og relasjoner til familie og nære venner kan bli utsatt for granskning. Det er derfor viktig at personvernet ivaretas og at ikke unntakene fra taushetsplikten går lenger enn nødvendig.

Bufdir, *Datatilsynet*, *Den norske legeforening*, *Foreldreutvalget for grunnopplæringen*, *NIM* og *Norges Røde Kors* støtter ikke forslaget i høringsnotatet, og mener at forslaget må justeres slik at det stilles krav til forholdsmessighet ved deling av opplysninger i tillegg til et krav om nødvendighet.

Datatilsynet uttaler at deling av informasjon vil føre til at enda flere personer og organer mottar personopplysninger. *Datatilsynet* uttaler at

(...) [D]et er grunn til å se nærmere på om det bør være ulike rammer eller terskler for når personopplysninger kan deles, sett opp mot hva saken gjelder. Alternativt bør reguleringen sikre at det alltid må gjøres en vurdering av om delingen er forholdsmessig.

Datatilsynet skriver at en henvisning til forholdsmessighet vil virke bevisstgjørende og bidra til at personverninngrepet minimeres så langt som mulig og mener dette er særlig viktig ettersom det er uttalt i høringsnotatet at den foreslåtte bestemmelsen skal gjøre det mulig å dele på et tidligere tidspunkt enn det regelverket for øvrig legger opp til i dag. Også *NIM* mener at det bør gis føringer i forskriften for forholdsmessighetsvurderingen, blant annet ved deling av særlige kategorier av personopplysninger. De viser videre til at EMD i saker om deling av taushetsbelagte opplysninger mellom ulike organer, har understreket betydningen av å bevare konfidensialitet om helseopplysninger blant annet av hensyn til tillit til helsetjenester. *Den norske legeforening* viser til at terskelen for inngrep i privatlivet er særlig høy for informasjonsdeling i forebyggende øyemed.

Antirasistisk senter og *MiRA-Senteret* stiller seg negative til forslaget, og mener at kriteriene for deling av opplysninger fremstår for brede og skjønnsbaserte. De påpeker at en bred adgang til datadeling kan føre til svekket tillit til offentlige tjenester.

Bufdir, Norges Kristne Råd og Norges Røde Kors uttaler at deling kun bør skje når det er strengt nødvendig og i samsvar med GDPRs prinsipper om dataminimering. *Bufdir* mener lovforslaget kan tolkes som at det åpnes for en noe vid adgang til deling av personopplysninger og anbefaler at deling av særlig sensitive personopplysninger, og deling med andre offentlige organer kun skal skje når det er strengt nødvendig for å utføre oppgaver etter loven. *Norges Røde Kors* anbefaler at det gjennomføres risikovurderinger før deling av opplysninger.

Enkelte høringsinstanser har innspill til reguleringen av hvilke offentlige organer som kan dele opplysninger etter bestemmelsen. *UDI* mener, på lik linje med innspillet til bestemmelsen om behandling av personopplysninger, at det bør fremgå av loven hvilke offentlige organer som kan dele opplysninger i medhold av bestemmelsen. *Den norske legeforening* mener det bør klargjøres at § 5 ikke gir hjemmel for unntak fra taushetsplikten for aktører som ikke har særskilte oppgaver på området.

Politidirektoratet og Datatilsynet har etterspurt en nærmere vurdering av hvordan lovforslaget passer med politiregisterlovens regler om behandling, og særlig deling, av opplysninger til politimessige formål.

8.2.3 Departementets vurdering

Departementet opprettholder forslag til § 5 om deling av taushetsbelagte opplysninger, med enkelte justeringer.

Paragrafen gir et rettslig grunnlag for å dele taushetsbelagte opplysninger mellom offentlige organer representert i hjelpetjenestene, og for å dele opplysninger fra hjelpetjenestene til det øvrige, ordinære tjenesteapparatet. Paragrafen må på samme måte som paragrafen om behandling av personopplysninger i § 4, ses i sammenheng med § 3 som beskriver formålet med delingen, og § 2 som definerer virkeområdet for hjelpetjenestene.

Bakgrunnen for forslaget er at de offentlige organene representert i hjelpetjenestene i dag mangler tilfredsstillende grunnlag for å dele opplysninger i arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

I dag deler de opplysninger på grunnlag av bestemmelser i sektorregelverket, meldeplikten til barnevernet etter barnevernslovens § 13-2, avvergingsplikten etter straffeloven § 196 eller i medhold av forvaltningsloven §§ 13 a og b, her inkludert etter samtykke fra den det gjelder.

Samtykke er ikke et egnet behandlingsgrunnlag ved offentlige organers behandling av personopplysninger i disse sakene, jf. fortalepunkt 43 til personvernforordningen.

Melde- eller avvergingsplikten gir ikke grunnlag for å dele opplysninger i mindre alvorlige saker eller i saker som fremdeles er på undersøkende eller forebyggende stadium. Hjelpetjenestene i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold kan ofte ha behov for samarbeid under slike tidligere stadier av en sak, jf. punkt 2.4.2.

Offentlige organer har i alminnelighet adgang til å dele opplysninger når det er i avgiverorganets interesse, jf. punkt 8.1. I saker om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold kan hjelpetjenestene dele opplysninger som er i mottakerorganets interesse, og som derfor ikke uten videre kan deles i medhold av gjeldende regelverk. Det gjelder for eksempel dersom spesialutsendingene for integreringssaker deler opplysninger med *Bufdir* som er av betydning for saker om det nasjonale bo- og støttetilbudet. Den foreslåtte lovbestemmelsen i § 5 gir adgang til å dele opplysninger i disse tilfellene.

Departementets forslag utvider derfor adgangen til å dele opplysninger, sammenlignet med i dag. Forslaget vil åpne for en adgang til å dele opplysninger også på et undersøkende eller forebyggende stadium av saker, det vil si på et tidligere tidspunkt enn etter straffeloven § 196 om deling av opplysninger for å avverge enkelte straffbare hendelser, eller etter barnevernloven § 13-2 dersom det er grunn til å tro at et barn blir eller vil bli mishandlet mv.

I høringsnotatet foreslo departementet å stille som vilkår for deling av opplysninger at deling er «nødvendig» for å løse oppgaver nevnt i loven. Nødvendighetsvilkåret skal forstås på samme måte som i bestemmelsen om behandling av personopplysninger i § 4, jf. punkt 7.2.3.

Flere høringsinstanser mener det i tillegg må stilles krav om forholdsmessighet. Det er blant annet vist til at det deles særlige kategorier av personopplysninger, opplysninger om tredjepersoner og barn, og at opplysninger vil kunne bli delt med et større antall personer og organer, og at Grunnloven og EMK stiller krav om forholdsmessighet ved den typen inngrep i privatlivet.

Departementet mener det ikke er praktisk mulig eller ønskelig, slik *Datatilsynet* foreslår, å lovregulere ulike rammer og terskler for når opplysninger skal deles sett opp mot hva saken gjelder. Departementet går heller ikke videre med innspillene om en særskilt forholdsmessighets-

vurdering ved deling av opplysninger ved samarbeid mellom de tre hjelpetjenestene. Deling mellom hjelpetjenestene skjer som ledd i et etablert samarbeid, jf. punkt 2.4.3, og til formål som er nærmere definert i loven. Av nødvendighetsvilkåret følger at det bare skal deles de opplysningene som trengs for formålet. Opplysningene må være relevante og ha saklig sammenheng med formålet. Etter andre ledd skal individualiserende kjennetegn utelates dersom det er tilstrekkelig for å oppnå formålet med delingen. Kretsen av personer og organer det kan deles opplysninger til, er også avgrenset til hjelpetjenestene, som vil basere seg på hjemlene i denne loven samt veiledningsmateriell. Bistanden til utsatte baserer seg på et utgangspunkt om frivillighet, og sakene omfattet av lovforslaget er av stor betydning for samfunnet og den utsatte selv. Departementet opprettholder derfor at når det kommer til deling av opplysninger mellom hjelpetjenestene nevnt i loven, innebærer ikke forslaget et uforholdsmessig inngrep i privatlivet. Det gjelder også der opplysninger deles om tredjepersoner.

Departementet omtaler vilkår for deling av opplysninger til det øvrige, ordinære tjenesteapparatet som ikke er tillagt oppgaver etter loven, jf. bestemmelsens andre alternativ, i punkt 8.4.3.

Departementet gjør en mindre justering av forslaget til § 5 tredje ledd. Bestemmelsen er begrunnet i prinsippet om dataminimering, jf. personvernforordningen artikkel 5 første ledd bokstav c. Deling av opplysninger i arbeidet mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold gjøres ikke i statistisk form, og dette er heller hensiktsmessig å gjøre, sett opp mot formålet med delingen. Departementet vurderer derfor at det ikke er behov for alternativet om at opplysningene skal utleveres i statistisk form dersom det er tilstrekkelig for å oppnå formålet. Det justerte forslaget til § 5 tredje ledd uttrykker kun at individualiserende kjennetegn skal utelates ved utleveringen av personopplysninger, dersom det er tilstrekkelig for å oppnå formålet.

Politiregisterloven regulerer politiets behandling av opplysninger til politimessige formål. Lovens kapittel 5 og 6 inneholder regler om utlevering av opplysninger. Politiregisterloven §§ 27 og 30 er særlig relevante for politiets representant i Kompetanseteamet. Etter disse bestemmelsene kan opplysninger utleveres for å avverge eller forebygge lovbrudd, eller for å fremme mottakers oppgaver etter lov. Utlevering av opplysninger må være nødvendig for å oppnå formålet, og i tillegg forholdsmessig i den konkrete situasjonen, på grunnlag av nærmere angitte vurderingsmomen-

ter. Departementets forslag til § 5 er ikke ment å gjøre unntak fra politiregisterlovens regler om utlevering av taushetsbelagte opplysninger. Det anses ikke nødvendig å regulere forholdet til politiregisterloven særskilt i loven.

8.3 Deling av opplysninger om barn

8.3.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet foreslo ikke departementet egne regler om deling av opplysninger om barn. Det ble vist til at opplysninger kan deles om barn og om tredjepersoner som kan være barn.

8.3.2 Høringsinstansenes syn

I underkant av 10 høringsinstanser har innspill som gjelder barns rettigheter ved deling av personopplysninger, og ber om presiseringer og tydeliggjøringer i lovforslaget.

Akershus fylkeskommune påpeker at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i alle handlinger som berører barn. Dette gjelder også i saker som handler om barns personopplysninger og deling av disse opplysningene. Fylkeskommunen mener at formålet om barnets beste burde komme tydeligere fram i lovforslaget.

Barneombudet mener det er nødvendig med lovregler for deling av informasjon mellom tjenester som jobber med negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Ombudet mener videre det er viktig for å opprettholde tilliten til tjenestene at den utsatte får informasjon om hvordan tjenestene bruker opplysningene, og hvilke konsekvenser det kan få. Ombudet viser til at det er viktig at opplysninger blir gitt på en alderstilpasset måte, noe som forutsetter barnefaglig kompetanse hos blant annet mangfoldsrådgivere, men også andre som jobber med barn. Ombudet spør også om deling av opplysninger uten samtykke kan gjøres når det er nødvendig for å yte forsvarlig bistand, i likhet med for bestemmelsen om å behandle opplysninger uten samtykke, og mener det i så fall bør inn i lovteksten. Ombudet mener videre at terskelen for hva som er forsvarlig bistand bør tydeliggjøres for å unngå usikkerhet om når opplysninger kan deles uten samtykke.

Utdanningsforbundet understreker at det er viktig at barn og ungdom får medvirke og blir informert om hva som tenkes delt til hvem. Det er også viktig at om sensitiv informasjon må deles, så må det være i henhold til oppgavene som skal løses være strengt nødvendig. Utdanningsforbundet mener samtykke fra barnet eller ungdommen

er vesentlig og at reglene må sikre at de det gjelder får medvirke, blir informert om hva som tenkes delt til hvem og at deres mening vektlegges og viser til at dette er krav etter Barnekonvensjonen og Grunnloven.

Også *Foreldreutvalget for grunnskoleopplæringen* understreker at reglene må sikre at barnet det gjelder får medvirke, blir informert om hva som tenkes delt til hvem og at deres mening vektlegges.

8.3.3 Departementets vurdering

Departementet vurderer at bestemmelsen i § 5 sammen med §§ 2, 3 og 4 gir tilfredsstillende rammer for når opplysninger om barn kan deles og sikrer medvirkning, og innfører derfor ikke et vilkår i loven om streng nødvendighet for deling av opplysninger om barn

Forslaget i § 5 stiller ikke, slik Barneombudet spør om er tilfellet, krav om at deling må skje med samtykke fra barnet. Bestemmelsen i forslaget til § 4 andre ledd om at innhenting av opplysninger som utgangspunkt skal skje i samarbeid med den utsatte, gjelder kun innhenting. Behandlingsgrunnlaget i forslaget til § 4 omfatter eventuell senere behandling, inkludert deling av opplysninger. Departementet vil vurdere om innhenting av opplysninger bør reguleres nærmere i forbindelse med fastsettelse av forskrift til loven, se omtale i punkt 7.3.3.

Departementet registrerer at enkelte av høringsinstansene gir uttrykk for at barn og ungdom må få medvirke og bli informert om hva som tenkes delt til hvem, og at deres mening må vektlegges. Departementet vil vurdere om disse forholdene bør reguleres nærmere i forskrift til loven.

8.4 Deling av opplysninger med offentlige organer som ikke har oppgaver etter loven

8.4.1 Forslaget i høringsnotatet

I høringsnotatet redegjorde departementet for at hjelpetjenestene ofte har behov for å dele opplysninger med ulike instanser i det ordinære tjenesteapparatet. For eksempel kan Bufdir i sin sekretariatsfunksjon for Kompetanseteamet ha behov for å dele opplysninger med lokalt politi eller barnevernet i en sak om koordinering av hjemreise til Norge, eller mangfoldsrådgiverne kan ha behov for å dele informasjon med andre ansatte i IMDi, med skolen eller helsetjenesten.

Departementet foreslo derfor i § 5 første ledd, andre alternativ, at opplysninger kan deles med offentlige organer som ikke har oppgaver etter loven. Bestemmelsen gir hjemmel for å dele opplysninger fra hjelpetjenestene nevnt i § 3 og til det øvrige tjenesteapparatet. Vilkåret for deling, er at det er nødvendig for å utføre oppgaver etter § 3. Nødvendighetsvilkåret skal forstås på samme måte som etter forslaget § 4.

Hvilke instanser i det ordinære tjenesteapparatet hjelpetjenestene kan dele opplysninger til, foreslo departementet å definere nærmere i forslaget til forskrift § 3, som lå ved høringen av lovforslaget.

Departementet foreslo ikke en bestemmelse som tillater deling fra det ordinære tjenesteapparatet og til hjelpetjenestene.

8.4.2 Høringsinstansenes syn

I underkant av 10 høringsinstanser har innspill som konkret gjelder forslaget om å regulere adgangen til deling av taushetsbelagte opplysninger fra hjelpetjenestene og til det øvrige, ordinære tjenesteapparatet, med forslag om presiseringer eller endringer.

Datatilsynet uttaler at lovforslaget sammen med den foreslåtte forskriften synes å åpne for at opplysninger i en tidlig kartleggings- og undersøkelsesfase kan deles med en stor andel organer i det øvrige tjenesteapparatet, og anbefaler en presisering av vilkåret for å dele etter bestemmelsen, for å unngå deling av uforholdsmessig mange opplysninger. Også *Bufdir* uttaler at forslaget kan synes å åpne for en noe vid adgang til deling av personopplysninger, og foreslår at opplysninger bare skal kunne deles med offentlige organer som ikke har oppgaver etter denne loven når det er strengt nødvendig.

Arbeids- og velferdsdirektoratet og *IMDi* trekker frem at det kan svekke samordningen og helheten i hjelpen personen får, hvis den nye loven ikke gir andre instanser hjemmel til å dele opplysninger til hjelpetjenestene i den særskilte innsatsen. De viser til at hvis en person får oppfølging i flere spor samtidig, kan tiltakene også motarbeide hverandre. *IMDi* skriver:

Manglende samordning kan også føre til økt sikkerhetsrisiko for den utsatte dersom viktige støttepersoner ikke har fått tilstrekkelig informasjon om eksempelvis trusselvurderinger eller utvikling i saken, spesielt i saker som omhandler personer under 18 år og ikke kan gi

eget samtykke til informasjonsdeling på tvers av tjenester.

IMDi mener det er viktig at departementet vurderer hvordan denne utfordringen kan løses eller håndteres best mulig av de som er involvert. AVDir uttaler at mangfoldsrådgiverne, Kompetanseteamet og spesialutsendingene for integreringsaker samhandler med ulike deler av Nav, i forbindelse med veiledning, risikovurderinger og oppfølging av enkeltpersoner og ber departementet vurdere om loven kan bidra til å tydeliggjøre samhandlingen mellom de særskilte tjenestene og Nav som helhet.

SEIF mener det også bør lovfestes tydelige rammer for deling av personopplysninger mellom frivilligheten og det offentlige.

NIM har stilt spørsmål om hvordan forslaget til andre ledd om at private skal regnes som offentlige organer skal forstås, og ber særlig om klargjøring av om slike grupper kan utføre oppgaver for tjenestene nevnt i forslaget til § 3.

8.4.3 Departementets vurdering

I § 5 første ledd, andre alternativ foreslår departementet en adgang for de offentlige organene representert i hjelpetjenestene til å dele opplysninger med offentlige organer som ikke har oppgaver nevnt i loven. Vilkåret er at deling er nødvendig for å løse oppgaver etter § 3. Bestemmelsen skal gi hjelpetjenestene nevnt i § 3 adgang til å dele opplysninger med det øvrige, ordinære tjenesteapparatet når det er nødvendig i arbeidet med enkeltsaker. For eksempel vil bestemmelsen gi Bufdir adgang til å dele opplysninger med lokalt politi, barnevern eller Nav-kontor når det er nødvendig for koordinering av hjemreise til Norge for utsatte i utlandet. Hvilke offentlige organer det kan deles opplysninger til i medhold av bestemmelsen, vil bli fastsatt i forskrift til loven. I praksis omfatter hjemmelen for deling av opplysninger den eller de personene som utfører oppgaver i hjelpetjenestene, og ikke enhver person i det offentlige organet.

Delingshjemmelen omfatter en større gruppe av offentlige organer enn høringsnotatets forslag til § 5, første alternativ om deling ved samarbeid

mellom de tre hjelpetjenestene, og åpner dermed for større inngrep i privatlivet. På samme måte som ved deling av opplysninger mellom de tre hjelpetjenestene, har sakene det gjelder stor samfunnsmessig betydning og stor betydning for personene det gjelder, og opplysninger behandles som utgangspunkt med samtykke fra den utsatte. Departementet vil i forbindelse med fastsettelse av forskrift til loven vurdere høringsinstansenes innspill om behov for egne vilkår for deling av opplysninger til offentlige organer som ikke har oppgaver nevnt i loven.

Loven regulerer kun behandling og deling av opplysninger for de offentlige organene representert i hjelpetjenestene, og da ved utføring av oppgaver nevnt i § 3. Loven regulerer ikke oppgaver i det øvrige tjenesteapparatet som ikke er tillagt særskilte oppgaver mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, og regulerer derfor heller ikke taushetsplikten og unntak fra taushetsplikten som gjelder etter annet regelverk.

Deling av opplysninger fra det øvrige tjenesteapparatet, slik som skoler, barnevern mv. til ansatte i de offentlige organene som yter den særskilte innsatsen må baseres på et informert samtykke fra den som har krav på taushet eller på et av de lovbestemte unntakene i sektorlovgivningen, straffeloven eller forvaltningsloven. Problemstillinger som gjelder samkjøring av informasjon og tiltak vil tjenestene måtte løse innenfor det eksisterende regelverket, denne loven inkludert.

Av samme grunn må også deling av opplysninger mellom frivilligheten og det offentlige, som *SEIF* mener bør reguleres nærmere i loven, baseres på et informert samtykke eller i den grad det følger av lovverket ellers.

NIM har stilt spørsmål om hvordan forslaget til § 5 andre ledd skal forstås. Det følger der at private som utfører oppgaver for staten, fylkeskommune eller kommune, og privatskoler godkjent etter privatskolelova eller opplæringslova § 22-1 skal regnes som offentlige organer etter paragrafen. Bakgrunnen for hjemmelen er behovet for å kunne dele opplysninger til kommunale krisesentre jf. krisesenterloven, som kan være organisert som stiftelser eller ideelle organisasjoner, og private barnevernsinstitusjoner eller privatskoler.

9 Økonomiske og administrative konsekvenser

Loven vil ikke etablere nye rettigheter for enkeltpersoner eller skape nye forpliktelser for det offentlige tjenestetilbudet i Norge. Formålet er å skape et tydelig rettslig rammeverk rundt det eksisterende, særskilte tjenestetilbudet.

Departementets lovforslag innebærer ingen endringer av offentlige myndigheters eller andre organers ansvarsområder eller oppgavene som i dag følger av mandater, instruks og rundskriv.

Lovreguleringen av behandlingen av personopplysninger vil ikke ha administrative konsekvenser for aktørene, ettersom reguleringen kun vil være en tydeligere juridisk forankring av personopplysningsbehandlingen aktørene utfører i dag, og ikke vil pålegge aktørene nye plikter.

Forslagene som følger av dette lovforslaget, vil ikke medføre vesentlige økonomiske eller administrative konsekvenser.

10 Merknader til lovforslaget

Til § 1

Paragrafen angir lovens formål.

Første ledd fastslår at lovens formål er å forebygge og hindre at personer blir utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, og sørge for at utsatte personer får nødvendig bistand. Dette skal oppnås gjennom lovens bestemmelser, som legger til rette for bedre samordning og en effektiv innsats mellom hjelpetjenestene og på tvers av hjelpetjenestene og det øvrige tjenesteapparatet, gjennom å gi tydelige rammer for når og hvordan hjelpetjenestene kan og skal behandle og dele opplysninger for å forebygge og hindre at personer blir utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Etter *andre ledd* er formålet med loven i tillegg å sikre kvaliteten i den særskilte innsatsen nevnt i loven, og ivareta personvern.

Loven oppstiller i liten grad krav til kvaliteten i de ulike hjelpetjenestene, men inneholder forskriftshjemler som kan benyttes til å oppstille slike krav. Dette gjelder både oppgaver og sammensetning for tjenestene, og tilskuddsordningen og støttetilbudet som i dag administreres av det nasjonale, tverretatlige kompetanseteamet.

Loven inneholder bestemmelser om behandling av personopplysninger, herunder opplysninger underlagt taushetsplikt, som bestemmer når personopplysninger kan behandles og stiller vilkår for behandlingen.

Se også de generelle merknadene i punkt 4.3.

Til § 2

Paragrafen definerer negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

I *første ledd* er negativ sosial kontroll definert som bruk av press, oppsyn, trusler, tvang eller annet som systematisk begrenser noen i sin livsutfoldelse eller gjentatte ganger hindrer personer i å ta selvstendige valg om eget liv og egen fremtid.

Ved vurderingen av om handlingene utgjør negativ sosial kontroll, skal det legges vekt på personens alder og utvikling og hensynet til barnets beste.

Den negative sosiale kontrollen utøves ved «press, oppsyn, trusler og tvang». Kontrollen kan gå ut på fysiske restriksjoner, eller begrensninger gjennom press eller trusler. Kontrollen kan innebære krenkelser av en persons fysiske eller psykiske integritet.

Når det gjelder trusler og tvang, er dette straffbare handlinger etter straffeloven, og skal forstås på samme måte som gjerningsbeskrivelsene i straffeloven, jf. § 263 om trusler og § 251 om tvang.

«Press» og «oppsyn» er ikke definert som straffbare handlinger i straffeloven. Som «press» og «oppsyn» regnes en utilbørlig påvirkning som ikke når opp til terskelen for straffbar tvang eller trussel. Formålet er på samme måte som for trusler og tvang å påvirke noen til å gjøre, tåle eller unnlate noe.

Negativ sosial kontroll kan ha til hensikt å sikre at enkeltpersoner lever i tråd med normene til en familie eller gruppe. Kontrollen kan ha som motiv å bevare eller gjenopprette ære eller anseelse, eller være religiøst eller ideologisk begrunnet mv. Negativ sosial kontroll er et problem som kan forekomme i ulike miljøer og befolkningsgrupper.

Negativ sosial kontroll kjennetegnes ved at den systematisk begrenser noen i sin livsutfoldelse. Også det å gjentatte ganger hindre en person i å ta selvstendige valg om eget liv og egen fremtid, kan utgjøre negativ sosial kontroll.

Ufrivillig utenlandsopphold kan være ledd i negativ sosial kontroll. Det innebærer at en person blir sendt, tatt med til, eller etterlatt i utlandet mot personens vilje. Både barn og voksne kan utsettes for ufrivillig utenlandsopphold. For barn gjelder dette dersom de oppholder seg i utlandet i strid med hva foreldrene har rett til å bestemme i kraft av sitt foreldreansvar. Et ufrivillig utenlandsopphold kan være skadelig i de tilfeller der personen risikerer, eller er utsatt for, alvorlige og skadelige handlinger mens de er i utlandet, for eksempel tvangsektekap, kjønnslemlestelse, vold og mishandling, alvorlig omsorgssvikt eller at foreldrene aktivt hindrer et barn fra å motta skolegang.

I *andre ledd* er æresmotivert vold definert som vold i nære relasjoner, frihetsberøvelse, trusler, psykisk vold eller mishandling og drap utført med sikte på å forebygge tap av ære eller gjenopprette ære i en familie eller gruppe, samt tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Begrepet omfatter mange handlinger som i dag er straffbare etter straffeloven. Handlingene skal forstås slik de er regulert der, jf. gjerningsbeskrivelsen i § 254 om frihetsberøvelse, § 264 om trusler, § 275 om drap, § 254 om tvangsekteskap og § 284 om kjønnslemlestelse. «Mishandling» skal forstås slik gjerningsbeskrivelsen i straffeloven § 282 om mishandling i nære relasjoner beskriver handlingen.

«Psykisk vold» er ikke definert som straffbare handlinger i straffeloven, men skal forstås som måter å skade, skremme eller krenke en annen person på og som ikke er av fysisk art. Psykisk vold er et mønster av krenkende handlinger eller atferd som gjentas eller vedvarer over tid. Paragrafene om hensynsløs atferd i § 266 og mishandling i nære relasjoner i § 282 i straffeloven vil etter omstendighetene kunne anvendes på slike handlinger.

Se også de generelle merknadene i punkt 5.3.

Til § 3

Paragrafen regulerer hva den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold som er regulert i loven består av.

Første ledd angir at visse grupper kan yte en særskilt innsats for å forebygge og hindre negativ sosial kontroll og æresmotivert vold og gi bistand til utsatte personer, og beskriver gruppene og oppgavene deres. Gruppene det vises til, er hjelpetjenestene i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Paragrafen danner sammen med § 2 om definisjoner, § 4 om behandling av personopplysninger og § 5 om deling av taushetsbelagte opplysninger ramme for når personopplysninger kan behandles og deles etter loven.

Gruppene beskrevet i bokstav a til c er ikke egne offentlige organer, men hjelpetjenester organisert under andre organer. Bestemmelsen beskriver hjelpetjenestene og deres innhold, og ikke deres organisatoriske tilhørighet. Bestemmelsen beskriver heller ikke uttømmende hvilke oppgaver hjelpetjenestene har, eller kan få.

I første ledd bokstav a nr. 1 til 3 beskrives oppgavene til det nasjonale, tverretatlige kompetansteamet mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Hovedoppgaven for representantene i

kompetanseteamet er å veilede tjenesteapparatet, frivillige organisasjoner og enkeltpersoner over 18 år om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Det følger av første ledd nr. 1 at kompetansteamet gir veiledning til ansatte i tjenesteapparatet, frivillige organisasjoner og andre aktører. Dette innebærer å veilede ansatte i det øvrige tjenesteapparatet og i de andre hjelpetjenestene i § 3. Ved behandlingen av enkeltsaker veileder representantene om eget regelverk og om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. I tillegg diskuteres saker og oppfølging i fellesskap med andre representanter i kompetanseteamet. Kompetanseteamet veileder også frivillige organisasjoner og andre, blant annet Statsforvalteren og ulike tros- og livssynssamfunn.

Det følger av første ledd nr. 2 at kompetansteamet gir veiledning og annen bistand til personer som er, eller står i fare for å bli, utsatt for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold. Representantene kan veilede og gi bistand til utsatte personer direkte, eller til kontaktpersoner eller andre i det øvrige, ordinære tjenesteapparatet.

Det følger av første ledd nr. 3 at kompetansteamet administrerer og koordinerer tilskuddsordninger og støttetilbud for personer nevnt i nr. 2. I dag er dette en ordning for dekning av utgifter til hjemreise for utsatte personer i utlandet og et nasjonalt bo- og støttetilbud til personer over 18 år som er utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

I første ledd bokstav b beskrives oppgavene til rådgivere med særskilt kompetanse på negativ sosial kontroll og æresmotivert vold (mangfoldsrådgivere). De er utplassert ved utvalgte ungdomsskoler og videregående skoler i tillegg til enkelte voksenopplæringssentre, etter avtaler med staten ved Arbeids- og inkluderingsdepartementet og skoleeier. Av bokstav b følger det at mangfoldsrådgivernes oppgaver er å gi råd, veiledning og bistand til personer som er, eller står i fare for å bli, utsatt for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold.

I første ledd bokstav c beskrives oppgavene til spesialutsendingene for integreringssaker. De er å gi råd, veiledning og bistand i saker om negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold. Spesialutsendingene for integreringssaker veileder enkeltpersoner, og kan veilede andre utenriksstasjoner i enkeltsaker der personer er utsatt for ufrivillig opphold i utlandet, negativ sosial kontroll, æresmotivert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

Bistanden hjelpetjenestene gir, kan ha ulike formål, avhengig av når i forløpet sakene meldes inn og hva den konkrete saken gjelder. I hovedtrekk vil bistanden kunne dreie seg om å avdekke, forebygge og avverge negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold, eller gi oppfølging til utsatte personer.

Andre ledd er en hjemmel til å regulere innholdet i hjelpetjenestene nevnt i første ledd bokstav 1 til 3 nærmere i forskrift. Leddet gir også hjemmel til å regulere nærmere i forskrift tilskuddsordninger, støttetilbud og annen bistand for personer i målgruppen for den særskilte innsatsen.

Se også de generelle merknadene i punkt 2.4.2 og 6.3.

Til § 4

Paragrafen regulerer behandling av personopplysninger i forbindelse med den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Første ledd regulerer at offentlige organer kan behandle personopplysninger, inkludert personopplysninger omfattet av personvernforordningen artikkel 9 og 10, når det er nødvendig for å utføre oppgaver etter § 3 første eller andre ledd.

Paragrafen i § 3 om hjelpetjenestene og oppgavene deres, som § 4 henviser til, regulerer ikke hjelpetjenestenes organisatoriske tilhørighet. Hvilke offentlige organer bestemmelsen omfatter, vil bli fastsatt i forskrift til loven.

«Behandling» skal forstås på samme måte som i personvernforordningen artikkel 4 nr. 2, og omfatter blant annet videre deling, lagring, bruk, sammenstilling og sletting av opplysninger.

Bestemmelsen må ses i sammenheng med oppgavene nevnt i § 3 første ledd eller gitt i medhold av § 3 andre ledd. Disse oppgavene definerer formålet med behandlingen av personopplysninger, og er derfor bestemmende for når det kan gjøres, og for hvilke personopplysninger som kan behandles. De offentlige organene representert i hjelpetjenestene skal bare behandle personopplysninger så langt det er nødvendig for å oppfylle et eller flere av formålene etter § 4 med henvisning til § 3 første og andre ledd.

Kravet om nødvendighet innebærer at det ikke skal innhentes eller på annen måte bli behandlet flere opplysninger enn det som trengs for formålet, og at opplysningene skal være relevante og ha saklig sammenheng med formålet med behandlingen. Opplysningene må enten alene eller sett i sammenheng med andre opplysninger kunne ha betydning for å ivareta formålet. Nødvendighetskravet skal likevel ikke forstås slik at

det er et vilkår at opplysningen faktisk får betydning i den konkrete saken. Nødvendighetskravet kan være oppfylt så lenge formålet med behandlingen av personopplysninger er å avklare om en person kan være utsatt for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold.

Det følger av *andre ledd* at personopplysninger så langt som mulig skal innhentes i samarbeid med den utsatte som ber om bistand, eller slik at vedkommende har kjennskap til innhentingen. Dette innebærer ikke et krav om samtykke etter personvernforordningen, men er kun en føring i denne loven om at personopplysningene så langt som mulig skal innhentes i samarbeid med den utsatte, eller slik at den utsatte har kjennskap til innhentingen.

Det følger av *tredje ledd* at innsamlede personopplysninger kan benyttes til å utarbeide analyser for innsikt for utvikling av tjenestene etter § 3 første ledd. Forslaget til § 4 tredje ledd gir selvstendig behandlingsgrunnlag etter personvernforordningen artikkel 6 1. bokstav e for de offentlige organene til å behandle personopplysninger til dette formålet. Analysene må være utarbeidet av tjenestene nevnt i § 3 første ledd, og gjelde oppgavene etter § 3. Analysene skal være uten individualiserende kjennetegn, med mindre formålet med behandlingen til analyser gjør det nødvendig. Dette er i tråd med prinsippet om dataminimering. Det kan gis forskrift om bruk av personopplysninger til analyser i forskriftshjemmelen i § 4 fjerde ledd.

Fjerde ledd er en hjemmel til å gi forskrift om behandling av personopplysninger etter loven. Forskriftshjemmelen gir blant annet hjemmel til å regulere krav til behandlingen, hvilke offentlige organer som kan behandle personopplysninger etter første ledd, hvilke personopplysninger som kan behandles og om bruk av personopplysninger til analyser og statistikk.

Se også de generelle merknadene i punkt 7.2.3, 7.3.3, 7.4.3 og 7.5.3.

Til § 5

Paragrafen regulerer adgangen til å dele opplysninger i samarbeidet mellom hjelpetjenestene i § 3, og adgangen de har til å dele opplysninger med det øvrige, ordinære tjenesteapparatet

Første ledd, første alternativ, regulerer adgangen til deling av opplysninger mellom hjelpetjenestene i § 3. Det følger av alternativet at offentlige organer uten hinder av lovbestemt taushetsplikt kan dele opplysninger med hverandre når det er nødvendig for å utføre oppgaver nevnt i 4

første ledd, det vil si oppgaver i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold. Hvilke offentlige organer som gis adgang til å dele opplysninger med hverandre etter dette alternativet, vil bli fastsatt i forskrift til loven.

Etter *første ledd*, andre alternativ, følger at opplysninger kan deles med offentlige organer som ikke har oppgaver nevnt i loven. Alternativet gir adgang til å dele opplysninger med det ordinære tjenesteapparatet, inkludert private krisesentre og barnevernsinstitusjoner, jf. andre ledd. Hvilke offentlige organer det kan deles opplysninger til, vil bli fastsatt i forskrift til loven.

Deling av opplysninger etter bestemmelsen skal bare skje dersom det er nødvendig. Nødvendighetsvilkåret skal forstås på samme måte som i bestemmelsen om behandling av personopplysninger i § 4 første ledd. Det er adgang til å sette nærmere vilkår i forskrift.

Politiets adgang til å dele opplysninger som behandles til politimessige formål, reguleres av politiregisterloven.

Det følger av *andre ledd* at private som utfører oppgaver for staten, fylkeskommune eller kommune, og privatskoler godkjent etter privatskolelova eller opplæringslova § 22-1 skal regnes som offentlige organer etter paragrafen. Bestemmelsen åpner for at hjelpetjenestene i § 3 kan dele opplysninger til kommunale krisesentre jf. krisesenterloven, som kan være organisert som stiftel-

ser eller ideelle organisasjoner, og private barnevernsinstitusjoner eller privatskoler.

Av *tredje ledd* følger at individualiserende kjennetegn skal utelates ved utlevering av opplysninger, dersom det er tilstrekkelig for å oppnå formålet med delingen. Leddet bygger på prinsippet om at behandlingen av personopplysninger skal være begrenset til det som er nødvendig for formålene de behandles for (dataminimering), jf. personvernforordningen artikkel 5 første ledd bokstav c.

Fjerde ledd er en hjemmel til å forskrift om deling av personopplysninger. Forskriftshjemmen gir blant annet hjemmel til å regulere vilkår for deling og hvilke offentlige organer det kan deles opplysninger til.

Se også de generelle merknadene i punkt 8.2.3, 8.3.3, 8.4.3 og 8.5.3.

Ikrafttredelse

Loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om lov om særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold.

Vi HARALD, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold

§ 1 *Formål*

Formålet med loven er å forebygge og hindre at personer blir utsatt for negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, og sørge for at utsatte personer får nødvendig bistand.

Loven skal også sikre kvaliteten i den særskilte innsatsen mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold nevnt i denne loven og ivareta personvern.

§ 2 *Definisjoner*

Med negativ sosial kontroll menes i denne loven bruk av press, oppsyn, trusler, tvang eller annet som systematisk begrenser noen i sin livsutfoldelse eller gjentatte ganger hindrer personer i å ta selvstendige valg om eget liv og egen fremtid.

Med æresmotivert vold menes i denne loven vold i nære relasjoner, frihetsberøvelse, trusler, psykisk vold eller mishandling og drap utført med sikte på å forebygge tap av ære eller gjenopprette ære i en familie eller gruppe, samt tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.

§ 3 *Særskilt innsats mot negativ sosial kontroll og æresmotivert vold*

Følgende grupper kan yte en særskilt innsats for å forebygge og hindre negativ sosial kontroll og æresmotivert vold og gi bistand til utsatte personer:

- a. et nasjonalt tverretattlig kompetanseteam som
 1. gir veiledning til ansatte i tjenesteapparatet, frivillige organisasjoner og andre aktører
 2. gir veiledning og annen bistand til personer som er, eller står i fare for å bli, utsatt for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold
 3. administrerer og koordinerer tilskuddsordninger og støttetilbud for personer som nevnt i nr. 2.
- b. rådgivere som har særlig kompetanse om negativ sosial kontroll og æresmotivert vold, og som er utplassert ved skoler eller andre opplæringssentre og som gir råd, veiledning og bistand til personer som er, eller står i fare

for å bli, utsatt for negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold.

- c. spesialutsendinger for integreringssaker ved utvalgte norske utenriksstasjoner som gir råd, veiledning og bistand i saker om negativ sosial kontroll eller æresmotivert vold.

Departementet kan gi forskrift om oppgavene som nevnt i første ledd og hvilke offentlige organer som utfører oppgavene, og om tilskuddsordninger, støttetilbud og annen bistand for personer i målgruppen for den særskilte innsatsen.

§ 4 *Behandling av personopplysninger*

Offentlige organer som utfører oppgaver etter § 3 første eller andre ledd, kan behandle personopplysninger, også personopplysninger nevnt i personvernforordningen artikkel 9 og 10, når det er nødvendig for å utføre oppgavene.

Personopplysninger skal så langt som mulig innhentes i samarbeid med personen som ber om bistand eller slik at personen har kjennskap til innhentingen.

Innsamlede personopplysninger kan benyttes til utarbeidelse av analyser for innsikt og utvikling når det er nødvendig og formålet ikke kan oppnås ved bruk av anonymiserte opplysninger.

Departementet kan gi forskrift om behandlingen av personopplysninger etter denne loven, blant annet om krav til behandlingen, hvilke offentlige organer som kan behandle personopplysninger etter første ledd, hvilke personopplysninger som kan behandles og om bruk av personopplysninger til analyser og statistikk.

§ 5 *Deling av taushetsbelagte opplysninger*

Offentlige organer som utfører oppgaver etter § 3 første eller andre ledd, kan uten hinder av lovbestemt taushetsplikt dele opplysninger med hverandre, og med offentlige organer som ikke har oppgaver etter denne loven, når det er nødvendig for å utføre oppgavene.

Private som utfører oppgaver for staten, fylkeskommune eller kommune, og privatskoler godkjent etter privatskolelova eller opplæringslova

§ 22-1 skal regnes som offentlige organer etter første ledd.

Dersom det er tilstrekkelig for å oppnå formålet, skal individualiserende kjennetegn utelates ved deling av personopplysninger.

Departementet kan gi forskrift om deling av personopplysninger etter denne loven, blant annet

om ytterligere vilkår for deling av opplysninger etter første ledd og hvilke offentlige organer det kan deles opplysninger til.

§ 6 *Ikrafttredelse*

Loven trer i kraft fra det tidspunktet Kongen bestemmer.
